

Različitosti u financijskom izvještavanju primjenom švicarskih računovodstvenih načela i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

Vuković, Helena

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:444050>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-26**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Računovodstvo i revizija

**RAZLIČITOSTI U FINANCIJSKOM IZVJEŠTAVANJU PRIM-
JENOM ŠVICARSKIH RAČUNOVODSTVENIH NAČELA I
MEĐUNARODNIH STANDARADA FINANCIJSKOG IZVJEŠ-
TAVANJA**

Diplomski rad

Helena Vuković

Zagreb, lipanj 2023.
Sveučilište u Zagrebu

**Ekonomski fakultet
Računovodstvo i revizija**

**RAZLIČITOSTI U FINANCIJSKOM IZVJEŠTAVANJU PRIM-
JENOM ŠVICARSKIH RAČUNOVODSTVENIH NAČELA I
MEĐUNARODNIH STANDARADA FINANCIJSKOG IZVJEŠ-
TAVANJA**

**DIFFERENCES IN FINANCIAL REPORTING THROUGH
THE APPLICATION OF SWISS ACCOUNTING STANDARDS
AND INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STAN-
DARDS**

Diplomski rad

Helena Vuković, 0067565146

Mentor: prof. dr. sc. Ivana Mamić Sačer

Zagreb, lipanj 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Student/ica:

U Zagrebu,

Helena Vuković (v.r.)

Sažetak i ključne riječi

U suvremenim uvjetima poslovanja, s naglaskom na globalizacijskim procesima, nameću se stroga pravila međunarodnog poslovanja kojima se zemlje, ako žele opstati i napredovati u takvom poslovnom okruženju, moraju prilagoditi. Jedan od značajnih aspekta takvog poslovanja jesu računovodstveni standardi koji predstavljaju pravila financijskog izvještavanja u cilju jednostavnijeg i vjerodostojnijeg uvida u poslovanje poduzeća. Upravo su Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) najviše korišteni u zemljama svijeta stoga i mnoge zemlje provode usklađivanje svojih nacionalnih računovodstvenih standarda s MSFI. Međutim, brojne su različitosti u financijskom izvještavanju na međunarodnoj razini koje su prvenstveno uzrokovane zahtjevima korisnika financijskih izvještaja za pojedinim informacijama o poslovanju, ali i promjenama koje se zbivaju u političkim, ekonomskim i društvenim strukturama. Stoga je razumijevanje međunarodnih dimenzija računovodstvenih procesa i pravila važno za sve poslovne subjekte i ostale interesno utjecajne skupine. Stoga će se kroz rad pojasniti značaj računovodstvenih standarda za financijskom izvještavanje na međunarodnoj razini, provesti usporedba švicarskih općeprihvaćenih računovodstvenih načela s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, te će se analizirati financijski izvještaji odabranih tvrtki i prikazati razlike u poslovanju koje su rezultat primjene različitih standarda financijskog izvještavanja.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, financijski izvještaji, Međunarodni standardi financijskog izvještavanja, poslovanje poduzeća, švicarska općeprihvaćena računovodstvena načela.

Summary

In modern business environment, with an emphasis on globalization processes, international business is regulated by strict rules to which countries must adapt if they want to survive and progress. One of the significant aspects of such business are accounting standards that define the rules of financial reporting in order to have a clean and more credible insight into the company's operations. Most widely used accounting standards are the International Financial Reporting Standards with many countries harmonizing their national accounting standards to the IFRS. However, internationally there are numerous differences in financial reporting which are, primarily, result of certain business information requested by shareholders and investors, but also changes that occur in political, economic and social structures. Therefore, understanding the international dimensions of accounting processes and rules is important for all business entities and other shareholders. The paper will clarify the importance of accounting standards for financial reporting at the international level, compare the Swiss Generally Accepted Accounting Principles with the International Financial Reporting Standards and analyze the financial statements of selected companies and show differences in business which are result of the application of different financial reporting standards.

Key words: analysis of financial statements, financial statements, International Financial Reporting Standards, company's business, Swiss generally accepted accounting principles.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i ciljevi rada	1
1.2. Metode istraživanja i izvor podataka	1
1.3. Sadržaj i struktura rada	1
2. ULOGA I ZNAČAJ RAČUNOVODSTVENIH STANDARDA ZA MEĐUNARODNU ANALIZU FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA	3
2.1. Međunarodna analiza financijskih izvještaja – koristi i ograničenja	3
2.2. Temeljne odrednice i značaj Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja	5
2.3. Temeljne odrednice i značaj Švicarskih općeprihvaćenih računovodstvenih načela	9
3. USPOREDBA TEMELJNOG OKVIRA ŠVICARSKIH OPĆEPRIHVAĆENIH RAČUNOVODSTVENIH NAČELA I MEĐUNARODNIH STANDARDA FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA	13
3.1. Osnove financijskog izvještavanja	13
3.2. Metode vrednovanja	16
3.3. Prezentiranje i forma financijskih izvještaja	18
3.3.1. Izvještaj o novčanom toku	20
3.3.2. Izvanbilančne transakcije	22
3.3.3. Bilješke uz financijske izvještaje	23
4. ANALIZA TEMELJNIH FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH PODUZEĆA SASTAVLJENIH U SKLADU SA ŠVICARSKIM OPĆEPRIHVAĆENIM RAČUNOVODSTVENIM NAČELIMA I MEĐUNARODNIM STANDARDIMA FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA	25
4.1. Analiza računovodstvenih politika odabranih poduzeća	25
4.1.1. Računovodstvena načela	25
4.1.2. Opseg i metoda konsolidacije	26
4.1.3. Preračunavanje stranih valuta	28
4.2. Analiza strukture financijskih izvještaja odabranih poduzeća	33
4.2.1. Vertikalna analiza konsolidiranih financijskih izvještaja grupe Emmi AG	33
4.3. Analiza poslovanja poduzeća pomoću financijskih pokazatelja	41
4.3.1. Pokazatelji sigurnosti poslovanja	41
4.3.2. Pokazatelji uspješnosti poslovanja	44
5. Zaključak	47
POPIS LITERATURE	49
Popis tablica	53
ŽIVOTOPIS	54

1. UVOD

1.1. Predmet i ciljevi rada

Računovodstvo je na globalnoj razini prihvaćeno kao „jezik poslovanja“ i koristi se za priopćenje postojeće financijske situacije i razvoja iste, kao i uspješnosti gospodarskih subjekata. Mnoge tvrtke prate proces globalizacije pri čemu nastoje uskladiti, pa čak i primijeniti nove računovodstvene standarde, a sve u cilju transparentnijeg izvještavanja i usporedbe informacija čime se ujedno potiče proces harmonizacije računovodstvenih standarda. Tako se u Europi, ali i svijetu, najviše primjenjuju Međunarodni standardi financijskog izvještavanja. Pojedine se zemlje, uz mogućnost primjene MSFI-jeva, ipak odlučuju primjenjivati vlastite nacionalne standarde prilagođene poslovanju gospodarskih subjekata unutar granica te zemlje. Predmet ovog diplomskog rada je usporedba švicarskih općeprihvaćenih računovodstvenih načela (SWISS GAAP – Swiss Generally Accepted Accounting Principles) i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (IFRS - International Financial Reporting Standards). Cilj rada je provesti analizu odabranih standarda i prikazati različitosti u financijskom izvještavanju primjenom švicarskih GAAP FER i MSFI. Kroz rad će se ujedno prikazati značaj računovodstvenih standarda za financijsko izvještavanje na međunarodnoj razini, temeljne odrednice švicarskih općeprihvaćenih računovodstvenih načela i međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, te ocijeniti sigurnost i uspješnost poslovanja odabranih poduzeća pomoću financijskih pokazatelja.

1.2. Metode istraživanja i izvor podataka

Prilikom pisanja diplomskog rada korištene su razne znanstvene metode. Deskriptivnom metodom definirani su osnovni pojmovi i činjenice, komparativnom metodom analizirano je poslovanje odabranih poduzeća, dok je metoda analize poslužila za izračun i interpretaciju financijskih rezultata, a deduktivna metoda za izvođenje pojedinačnih zaključaka iz općih znanja.

U izradi rada korišteni su sekundarni izvori podataka i to znanstvena i stručna literatura: knjige, časopisi, članci, internetski izvori, zakoni i drugi relevantni podaci.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Rad se sastoji od pet poglavlja uključujući uvod i zaključak. U uvodnom dijelu rada navodi se predmet istraživanja i ciljevi rada, metode istraživanja, struktura rada i izvori podataka. U drugom poglavlju opisuje se važnost računovodstvenih standarda za financijsko izvještavanje i

međunarodnu analizu, te temeljne odrednice odabranih računovodstvenih standarda. U trećem poglavlju naglasak je na temeljnom okviru švicarskih općeprihvaćenih standarda u sklopu kojeg se navode osnove izvještavanja, metode vrednovanja i prezentacija i forma financijskih izvještaja, te se provodi usporedba s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. U četvrtom poglavlju analiziraju se odabrana poduzeća s aspekta primjene računovodstvenih politika u poslovanju, uspoređuje struktura financijskih izvještaja u 2021. i 2022. godini, te komparativnom analizom pomoću financijskih pokazatelja ocjenjuje se sigurnost i uspješnost poslovanja odabranih poduzeća. U posljednjem poglavlju iznosi se zaključak o primjeni različitih računovodstvenih standarda na cjelokupno poslovanje poduzeća i njihov utjecaj na međunarodnoj razini.

2. ULOGA I ZNAČAJ RAČUNOVODSTVENIH STANDARDARDA ZA MEĐUNARODNU ANALIZU FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Računovodstveni standardi su skup načela i smjernica koji se koriste za određivanje načina na koji se financijske transakcije i događaji prikazuju i bilježe u financijskim izvještajima. Koriste ih računovođe i revizori kako bi osigurali da su financijski izvještaji dosljedni i pouzdani između različitih tvrtki i zemalja. Važnost računovodstvenih standarda je u tome što pružaju zajednički jezik i skup pravila koji omogućuju ulagačima i analitičarima usporedbu financijskih izvještaja, te procjenu financijske uspješnosti tvrtki i zemalja. Računovodstveni standardi također pomažu u smanjenju rizika od prijevare pružajući pravila i standarde kojih se poslovni subjekti moraju pridržavati prilikom pripreme financijskih izvještaja (Choi, Meek, 2011.). Važan su dio međunarodne trgovine budući da osiguravaju zajednički jezik kojim se tvrtke koriste u međusobnom poslovanju. Najznačajniji računovodstveni standardi su Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) koje koriste tvrtke u više od 115 zemalja diljem svijeta (IFRS, 2021.). Uloga računovodstvenih standarda je osigurati da su financijske informacije točne, pouzdane i usporedive između različitih tvrtki i zemalja. Sljedeći zajednički skup načela, ulagači i analitičari mogu lako usporediti financijske rezultate kompanija i zemalja što pomaže u promicanju transparentnosti i povjerenja u globalni financijski sustav.

2.1. Međunarodna analiza financijskih izvještaja – koristi i ograničenja

Međunarodna analiza financijskih izvještaja je proces analize financijske uspješnosti poduzeća iz globalne perspektive. Ova analiza pruža sveobuhvatan pogled na financijsko zdravlje tvrtke i može se koristiti za prepoznavanje potencijalnih prilika i rizika. Uključuje pregled financijskih podataka iz više zemalja i njihovu usporedbu s učinkom drugih tvrtki u istoj industriji. Procjenom financijskog učinka u više zemalja, međunarodna analiza financijskih izvještaja može investitorima i drugim dionicima pružiti vrijedan uvid u učinak poslovanja (Alexander, Jorriksen, Hoogendoorn, Van Mourik, Kirkwan, 2020.).

Prednosti međunarodne analize financijskih izvještaja su brojne. Analizom financijske uspješnosti tvrtke u više zemalja, ulagači i drugi dionici mogu bolje razumjeti cjelokupno financijsko stanje tvrtke. Financijski izvještaji uključuju detaljne informacije o prihodima, rashodima, dobiti, kapitalu i novčanom toku organizacije pomoću kojih se prati povijesni učinka, identificiraju ključna područja potrošnje i stvaraju predviđanja. To pruža jasniju sliku snaga i slabosti tvrtke i može se koristiti za donošenje informiranih odluka o ulaganjima. Taj se uvid može koristiti za prepoznavanje potencijalnih prilika i rizika na globalnom tržištu i

donošenje utemeljenih odluka o ulaganjima - organizacije prepoznaju trendove, ublažavaju potencijalne rizike, izbjegavaju prepreke, ostaju ispred konkurencije i koristiti sve prilike za rast i ulaganja koje bi se mogle pojaviti. Još jedna ključna prednost međunarodne analize financijskih izvještaja je da investitorima i drugim dionicima može pružiti vrijedan uvid u to kako tvrtka posluje u odnosu na druge konkurente u istoj industriji. Razumijevajući kako je tvrtka pozicionirana u odnosu na druge globalne konkurente, ulagači i drugi dionici mogu steći bolje razumijevanje konkurentskog okruženja i donijeti informiranije odluke o tome gdje ulagati i kako pozicionirati tvrtku za budući uspjeh.

Unatoč prednostima međunarodne analize financijskih izvještaja, postoje i neka ograničenja. S normativnog aspekta, svaka zemlja propisuje korištenje računovodstvenih načela i pravila najbolje prilagođenih industrijama koje dominiraju u zemlji. Tako zemlje za mala i srednja poduzeća mogu propisati korištenje vlastitih nacionalnih standarda koja su namijenjena upravo takvim poduzećima, dok se za ostala poduzeća primjenjuju općeprihvaćena računovodstvena načela koja su sastavni dio zakonskih propisa (Mamić Sačer, Sever, 2010.). Kako se standardi i propisi o financijskom izvještavanju mogu razlikovati od zemlje do zemlje, to može dovesti do nepodudarnosti između financijskih izvještaja što otežava usporedbu rezultata u različitim zemljama. Priznavanje nematerijalne imovine, vrednovanje imovine, financijska imovina i instrumenti, rezerviranja za buduće troškove, rezerve samo su neke od stavaka koje se značajno razlikuju unutar računovodstvenih standarda i propisa koje pojedine zemlje koriste (Nobes, Parker, 2008.). Opseg podataka objavljenih u financijskim izvještajima također se razlikuje od zemlje do zemlje. Poduzeća sastavljaju financijske izvještaje na temelju onih informacija koje zakonodavstvo zahtjeva. Stoga u nekim zemljama može postojati nedostatak podataka što otežava točnu procjenu financijske uspješnosti poduzeća. Nadalje, fluktuacije tečaja mogu utjecati na točnost financijske analize, jer se podaci možda neće prilagoditi utjecaju promjena tečaja te dolazi do problema iskazivanja financijskih izvještaja u različitim valutama jer tečaj nije fiksiran. Varijacije u poreznim i pravnim sustavima te politički i ekonomski uvjeti također mogu utjecati na financijski učinak poduzeća i otežati točne usporedbe. Također, tvrtke u različitim zemljama mogu imati različite metode izvještavanja o dobiti i gubicima, što može zakomplicirati analizu (Doupnik, Perera, 2012.).

Međunarodna analiza financijskih izvještaja vrijedan je alat za procjenu financijske uspješnosti poduzeća i prepoznavanje potencijalnih prilika i rizika. Međutim, prilikom donošenja odluka važno je uzeti u obzir ograničenja ovog pristupa. Uz pravilan pristup i oprez, međunarodna analiza financijskih izvještaja može biti moćan alat za donošenje odluka.

2.2. Temeljne odrednice i značaj Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) skup su visokokvalitetnih, globalno prihvaćenih računovodstvenih standarda koje je razvio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB). Oni pružaju zajednički jezik tvrtkama za opisivanje i izvještavanje o svojoj financijskoj uspješnosti, a naširoko su prihvaćeni diljem svijeta. Prvi takvi standardi objavljeni su 1975. godine pod nazivom Međunarodni računovodstveni standardi (MRS). MRS su skup računovodstvenih standarda osmišljeni kako bi osigurali usporedivost i pouzdanost financijskih izvještaja različitih tvrtki diljem svijeta, a temelje se na načelima dosljednosti, transparentnosti i usporedivosti, te pokrivaju širok raspon tema, uključujući kako tvrtke trebaju bilježiti i izvještavati o imovini, obvezama, prihodima, rashodima i kapitalu (IFRS, 2021.). Također uključuju smjernice o tome kako uzeti u obzir rizike i neizvjesnosti, kao i kako pripremiti i prezentirati financijske izvještaje, te kako se tvrtke trebaju baviti transakcijama u stranim valutama i postupati s inozemnim operacijama.

Tablica 1 Međunarodni računovodstveni standardi

	<i>NASLOV</i>	<i>IZDAVANJE</i>
MRS 1	<i>Prezentiranje financijskih izvještaja</i>	<i>revidiran 2007.</i>
MRS 2	<i>Zalihe</i>	<i>2005.</i>
MRS 7	<i>Izvještaj o novčanim tokovima</i>	<i>1992.</i>
MRS 8	<i>Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške</i>	<i>2003.</i>
MRS 10	<i>Događaji nakon izvještajnog razdoblja</i>	<i>2003.</i>
MRS 12	<i>Porez na dobit</i>	<i>1996.</i>
MRS 16	<i>Nekretnine, postrojenja i oprema</i>	<i>2003.</i>
MRS 19	<i>Primanja zaposlenih</i>	<i>2011.</i>
MRS 20	<i>Računovodstvo državnih potpora i objavljivanje državne pomoći</i>	<i>1983.</i>
MRS 21	<i>Učinci promjena tečaja stranih valuta</i>	<i>2003.</i>
MRS 23	<i>Troškovi posudbe</i>	<i>revidiran 2007.</i>
MRS 24	<i>Objavljivanje povezanih osoba</i>	<i>2009.</i>
MRS 26	<i>Računovodstvo i izvješćivanje o mirovinskim planovima</i>	<i>1987.</i>
MRS 27	<i>Nekonsolidirani financijski izvještaji</i>	<i>2003..</i>
MRS 28	<i>Udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima</i>	<i>2011.</i>
MRS 29	<i>Financijsko izvještavanje u hiperinflacijskim gospodarstvima</i>	<i>1989.</i>
MRS 32	<i>Financijski instrumenti: prezentiranje</i>	<i>2003.</i>
MRS 33	<i>Zarada po dionici</i>	<i>2003.</i>
MRS 34	<i>Financijsko izvještavanje za razdoblja tijekom godine</i>	<i>1998.</i>
MRS 36	<i>Umanjenje imovine</i>	<i>2004.</i>
MRS 37	<i>Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina</i>	<i>1998.</i>
MRS 38	<i>Nematerijalna imovina</i>	<i>2004.</i>
MRS 39	<i>Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje</i>	<i>2003.</i>
MRS 40	<i>Ulaganja u nekretnine</i>	<i>2003.</i>
MRS 41	<i>Poljoprivreda</i>	<i>2001.</i>

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima s IFRS <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/> (preuzeto 20.travnja 2023.)

Usvajanje MRS-a imalo je pozitivan utjecaj na globalno financijsko izvještavanje. Tvrtkama je predstavljen jedinstven skup globalnih standarda kojih se moraju pridržavati, što smanjuje složenost procesa financijskog izvještavanja. To je dovelo do povećane usporedivosti financijskih izvještaja u različitim zemljama i industrijama, što je investitorima i drugim dionicima olakšalo procjenu financijskog zdravlja tvrtki. Uz to, tvrtke su dužne otkriti više informacija o svojim aktivnostima, što pomaže ulagačima i dionicima da donose informiranije

odluke. Ova povećana transparentnost također je dovela do povećane odgovornosti i pomogla u smanjenju prijevara i drugih financijski pogrešnih izjava.

Kontinuirani razvoj globalnog poslovanja i rast udjela multinacionalnih kompanija u svjetskoj trgovini, uz MRS-eve doveo je i do razvoja Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja kao i tumačenja IFRIC-a i SIC-a (IFRS Accounting Standards Navigator, 2022.). MSFI se stalno razvijaju, budući da IASB nastoji osigurati da standardi ostanu ažurni i relevantni. U tom smislu, IASB kontinuirano preispituje MSFI i unosi izmjene tamo gdje je to potrebno. To osigurava da krajolik financijskog izvještavanja ostane konkurentan i da tvrtke dobiju alate koji su im potrebni za učinkovito upravljanje financijskim rizicima.

Tablica 2 Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

<i>NASLOV</i>		<i>DATUM IZDAVANJA</i>	<i>DATUM STUPANJA NA SNAGU</i>
MSFI 1	<i>Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja</i>	<i>24.11.2008.</i>	<i>1.7.2009.</i>
MSFI 2	<i>Plaćanje temeljeno na dionicama</i>	<i>19.2.2004.</i>	<i>1.1.2005.</i>
MSFI 3	<i>Poslovna spajanja</i>	<i>10.1.2008.</i>	<i>1.7.2009.</i>
MSFI 4	<i>Ugovori o osiguranju</i>	<i>31.3.2004.</i>	<i>1.1.2005.</i>
MSFI 5	<i>Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja</i>	<i>31.3.2004.</i>	<i>1.1.2005.</i>
MSFI 6	<i>Istraživanje i procjena mineralnih resursa</i>	<i>9.4.2004.</i>	<i>1.1.2006.</i>
MSFI 7	<i>Financijski instrumenti: objavljivanje</i>	<i>18.8.2005.</i>	<i>1.1.2007.</i>
MSFI 8	<i>Poslovni segmenti</i>	<i>30.11.2006.</i>	<i>1.1.2009.</i>
MSFI 9	<i>Financijski instrumenti</i>	<i>24.7.2014.</i>	<i>1.1.2018.</i>
MSFI 10	<i>Konsolidirani financijski izvještaji</i>	<i>12.5.2011.</i>	<i>1.1.2013.</i>
MSFI 11	<i>Zajednički poslovi</i>	<i>12.5.2011.</i>	<i>1.1.2013.</i>
MSFI 12	<i>Objavljivanje udjela u drugim subjektima</i>	<i>12.5.2011.</i>	<i>1.1.2013.</i>
MSFI 13	<i>Mjerenje fer vrijednosti</i>	<i>12.5.2011.</i>	<i>1.1.2013.</i>
MSFI 14	<i>Regulatorni računi odgode</i>	<i>30.1.2014.</i>	<i>1.1.2016.</i>
MSFI 15	<i>Prihodi na temelju ugovora s kupcima</i>	<i>28.5.2014.</i>	<i>1.1.2018.</i>
MSFI 16	<i>Najmov</i>	<i>13.1.2016.</i>	<i>1.1.2019.</i>
MSFI 17	<i>Ugovori o osiguranju</i>	<i>18.5.2017.</i>	<i>1.1.2023.</i>

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima s IFRS <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/> (preuzeto 20. travnja 2023.)

MSFI imaju nekoliko važnih ciljeva:

1. Učiniti dostupnim, u javnom interesu, jedinstven skup standarda financijskog izvještavanja na temelju načela, koji su visoke kvalitete, lako razumljivi, provedivi i prihvatljivi cijeloj globalnoj zajednici. Ovi standardi zahtijevaju da financijski i drugi izvještaji koje priprema poduzeće budu visokokvalitetni i transparentni, te pružaju usporedive informacije za različite dionike uključujući investitore, sudionike na svjetskim tržištima kapitala i druge korisnike.

2. Poticanje primjene standarda prema MSFI među različitim dionicima u najvećoj mogućoj mjeri.

3. Na odgovarajući način uzeti u obzir zahtjeve niza veličina i vrsta subjekata u različitim ekonomskim okruženjima koji prevladavaju u svijetu.

4. Promicati i olakšati usvajanje MSFI standarda kroz konvergencija nacionalnih i regionalnih standarda i MSFI standarda (IFRS Foundation Constitution, 2021.).

Kao temeljne odrednice MSFI-ja navode se potreba za usporedivošću i dosljednošću u različitim zemljama, potreba za transparentnošću i objavljivanjem te potreba za pouzdanošću i relevantnošću. MSFI su osmišljeni kako bi ulagačima i drugim dionicima pružili jasno razumijevanje financijskog zdravlja tvrtke i kako bi osigurali da se sve tvrtke koje izvještavaju prema istim standardima mogu usporediti na principu "jabuke sa jabukama".

Usporedivost financijskih izvještaja između tvrtki i zemalja ključna je za učinkovitu međunarodnu raspodjelu kapitala i učinkovito funkcioniranje tržišta kapitala. MSFI pružaju zajednički okvir za izvještavanje, koji ulagačima omogućuje donošenje informiranih odluka i lakšu usporedbu financijskih rezultata različitih tvrtki.

Potreba za transparentnošću i objavljivanjem još je jedan važan čimbenik koji pokreće usvajanje MSFI-ja. Tvrtke moraju osigurati potpunu i točnu objavu svog financijskog položaja i uspješnosti kako bi omogućile ulagačima da procijene rizike i koristi od ulaganja u njih. Okvir IASB-a zahtijeva od tvrtki da dostave informacije o svojoj imovini, obvezama i kapitalu, kao i o prihodima i rashodima.

Pouzdanost je još jedna temeljna odrednica MSFI-ja. Financijski izvještaji moraju pružati istinit i fer prikaz financijske situacije i uspješnosti poduzeća. IASB je razvio skup načela i zahtijeva kako bi osigurao da su financijski izvještaji pouzdani i bez pristranosti.

Relevantnost financijskih informacija ključna je kako bi ulagači donosili informirane odluke. Okvir IASB-a zahtijeva od tvrtki da pruže relevantne i pravovremene informacije o svom financijskom položaju i uspješnosti (IFRS Foundation Constitution, 2021.).

MSFI su ključni u osiguravanju da financijski izvještaji budu dosljedni i pouzdani, omogućujući korisnicima usporedbu informacija između tvrtki, industrija i zemalja. Također su potaknuli tvrtke da se usredotoče na svoje temeljne operacije i zauzmu dugoročni pogled na svoje poslovanje, što im omogućuje učinkovitije planiranje i upravljanje resursima, te u konačnici osiguravaju da su njihovi financijski izvještaji točni i pouzdani. Osiguravajući standard za financijsko izvještavanje, MSFI pomažu u stvaranju jednakih uvjeta i učinkovitijeg globalnog tržišta.

2.3. Temeljne odrednice i značaj Švicarskih općeprihvaćenih računovodstvenih načela

Švicarski GAAP ili Općeprihvaćena računovodstvena načela Švicarske primarni su skup računovodstvenih načela koji se koriste u Švicarskoj. To je osnova financijskog izvještavanja u zemlji i daje okvir za financijske izvještaje koje pripremaju tvrtke koje posluju u Švicarskoj. Temeljne odrednice švicarskog GAAP-a su temeljna načela, uključujući obračunsku osnovu računovodstva, načelo vremenske neograničenosti poslovanja i načelo povijesnog troška.

Računovodstvena osnova nastanka događaja je računovodstvena metoda u kojoj se prihodi i rashodi priznaju kada su zarađeni, a ne kada je novac primljen ili isplaćen. Ovaj pristup znači da će tvrtka, kada bilježi transakciju, bilježiti iznos transakcije, bez obzira na to kada je gotovina primljena ili isplaćena. To omogućuje točniju sliku financijskog položaja i uspješnosti tvrtke u bilo kojem trenutku.

Načelo vremenske neograničenosti poslovanja je pretpostavka da će tvrtka nastaviti poslovati u doglednoj budućnosti. To znači da tvrtke moraju pripremiti financijske izvještaje koji odražavaju njihovu sposobnost za nastavak poslovanja. Ovo je načelo važno za ulagače jer pruža sigurnost da je tvrtka u dobrom financijskom položaju i da može nastaviti poslovati kao održiva tvrtka.

Načelo povijesnog troška je koncept da se imovina i obveze trebaju bilježiti u financijskim izvještajima po njihovom izvornom trošku. To znači da ako tvrtka kupi imovinu, ona bi se trebala evidentirati u financijskim izvještajima po iznosu za koji je kupljena, a ne po trenutnoj tržišnoj vrijednosti. Ovo je načelo važno za ulagače jer pomaže osigurati da financijski izvještaji tvrtke daju točnu sliku njezine financijske pozicije.

Ove temeljne odrednice švicarskog GAAP-a važne su jer ulagačima i drugim dionicima pružaju sigurnost da su financijski podaci predstavljeni u financijskim izvještajima tvrtke pouzdani i točni. Švicarski GAAP također daje smjernice za pripremu financijskih izvještaja, što pomaže osigurati da su predstavljene informacije dosljedne i u skladu s gore navedenim načelima.

Osim što ulagačima i drugim zainteresiranim stranama pruža jamstvo točnosti i pouzdanosti financijskih informacija navedenih u financijskim izvještajima, švicarski GAAP također pomaže tvrtkama da se pridržavaju raznih zakona i propisa u Švicarskoj. Kompanije se moraju pridržavati određenih pravila i propisa kada pripremaju svoje financijske izvještaje, a švicarski GAAP pruža smjernice o tome kako se pridržavati tih pravila. Time se osigurava da tvrtke mogu ispuniti svoje zakonske obveze i pridržavati se zakona i propisa koji su na snazi u Švicarskoj.

Švicarski GAAP FER fokusiran je na računovodstvo i izvještavanje malih i srednjih subjekata i grupa s nacionalnim dosegom. Također, preporuke uključuju specifične industrijske propise za neprofitne organizacije, mirovinske fondove, osiguravajuća društva, te osiguravatelje nekretnina i zdravstvenog osiguranja. Stoga navedeni subjekti raspolažu s odgovarajućom osnovom za smisleno računovodstvo koje pruža istinit i fer prikaz financijskog položaja, novčanih tokova i rezultata poslovanja, pozitivno utječe na komunikaciju s investitorima, bankama i ostalim interesnim stranama, te olakšava usporedivost financijskih izvještaja između subjekata.

Financijsko izvještavanje u skladu sa švicarskim GAAP FER razvijeno je na temelju sljedećih načela:

- promicanje smislenog financijskog izvještavanja;
- istinit i fer prikaz kao osnova;
- preporuke temeljene na načelima s općeprihvaćenim okvirom;
- dodjela opcija: prikaz primijenjenih metoda;
- uspostavljanje smislenih pretpostavki za mogući prijelaz na međunarodne standard (Swiss GAAP FER Principles, 2022.).

Švicarski GAAP FER ima modularnu strukturu i temelji se na okviru načela koja se primjenjuju na sve organizacije, ali njegove preporuke variraju ovisno o veličini organizacije i njezinim poslovnim aktivnostima. Tvrtke s manje od 10 milijuna CHF ukupne imovine i 20 milijuna CHF godišnjeg prihoda, te manje od 50 zaposlenika s punim radnim vremenom mogu se

ograničiti na primjenu šest temeljnih preporuka FER-a. Za veće organizacije postoje daljnje preporuke FER-a, koje se odnose na određene poslovne transakcije ili stavke u godišnjim financijskim izvještajima (Swiss GAAP FER, 2022.).

Temeljni FER sastoji se od FER okvira i FER standarda 1 do 6. FER okvir se bavi općeprihvaćenim računovodstvenim standardima prema švicarskom GAAP FER (svrha i sadržaj, cilj financijskog izvještavanja, osnovu financijskih izvještaja, dopuštena načela vrednovanja imovine i obveza, te kvalitativne zahtjeve), dok FER standardi 1 do 6 uključuju opće zahtjeve za sve subjekte, bez obzira na njihovu veličina. Dodatni švicarski GAAP FER sastoji se od zahtjeva FER standarda od 10 do 27, s izuzetkom FER standarda 21, 26 i 41 za specifične industrije. Tvrtke koje su dužne pripremati konsolidirane financijske izvještaje, takozvane grupe, moraju primjenjivati FER 30 uz osnovni FER i dodatni FER. Za tvrtke koje imaju dionice na burzi uvrštene u Švicarsku i primjenjuju švicarski GAAP FER, FER 31 mora se primijeniti uz temeljni FER i dodatni FER (Raffournier, 2013.).

Tablica 3 Švicarski GAAP FER

FER 31: Dopunske preporuke za subjekte koji kotiraju na burzi				
FER 30: Konsolidirani finacijski izvještaji				
FER 10: Nematerijalna imovine	FER 11: Porez na dohodak	FER 13: Najmovi	FER 15: Transakcije s povezanim stranama	FER 16: Obveze za mirovine
FER 41: Računovodstvo za osiguravatelje nekretnina i zdravstveno osiguranje	FER 1: Osnove	FER 2: Vrednovanje	FER 3: Prezentacija i forma	FER 17: Zalihe
FER 40: Konsolidirani financijski izvještaji osiguravajućih društava	OKVIR			FER 18: Dugotrajna materijalna imovina
FER 27: Izvedenice	FER 4: Izvještaj o novčanom toku	FER 5: Izvanbilančne transakcije	FER 6: Bilješke	FER 20: Umanjenja vrijdnosti
FER 26: Računovodstvo za mirovinske planove	FER 24: Kapital i transakcije sa dioničarima	FER 23: Provizije	FER 22: Dugoročni ugovori	FER 21: Računovodstvo za dobrotvorne neprofitne organizacije

Izvor: Izrada autorice prema javno dostupnim podacima s Swiss GAAP FER [Swiss GAAP FER - Swiss GAAP FER](#) (preuzeto 20. travnja 2023.)

Prednosti primjene švicarskih općeprihvaćenih računovodstvenih načela su sljedeće:

1. Realan prikaz financijskog položaja, novčanih tokova i rezultata poslovanja - Švicarski GAAP FER usmjeren je na stvaranje istinitog i fer prikaza ekonomske situacije čime povećava transparentnost. U skladu s takvim načelima, računovodstvo čini važnu osnovu za korporativne odluka.

2. Švicarski GAAP FER uživa visok stupanj priznanja u Švicarskoj. Promiče komunikaciju s investitorima, bankama i ostalim zainteresiranim stranama. Broj tvrtki koje koriste švicarski GAAP FER u stalnom je porastu tijekom posljednja dva desetljeća.
3. Švicarski GAAP FER poboljšava usporedivost financijskih izvještaja tijekom vremena i između drugih tvrtki.
4. Lako razumljiva, upravljiva, a opet sveobuhvatna pravila. Švicarski GAAP FER pokriva širok raspon računovodstvenih pitanja na sveobuhvatan i lako razumljiv način.
5. Isplativ u usporedbi s međunarodnim računovodstvenim standardima. Brojna uvrštena poduzeća prešla su na švicarski GAAP FER posljednjih godina zbog njegovog pozitivnog omjera troškova i koristi. Dok švicarski GAAP FER i dalje zahtijeva specijalizirano znanje, potreba se smatra sasvim razumnom.
6. Švicarski GAAP FER uzima u obzir potrebe Švicarske, posebno u pitanjima kao što su mirovinske obveze ili posebne okolnosti u neprofitnom ili osiguravajućem sektoru (Swiss FER GAAP, 2022.).

3. USPOREDBA TEMELJNOG OKVIRA ŠVICARSKIH OPĆEPRIHVAĆENIH RAČUNOVODSTVENIH NAČELA I MEĐUNARODNIH STANDARDA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Švicarska općeprihvaćena računovodstvena načela (Švicarski GAAP) i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) međunarodno su priznata računovodstvena načela i okviri koji se koriste kako bi se osiguralo da tvrtke i drugi subjekti pružaju pouzdano financijsko izvještavanje. Oba se okvira temelje na istim načelima – sustavu dvojnog knjigovodstva, konceptu obračunskog računovodstva i potrebi za transparentnošću i usporedivošću financijskih informacija, te se koriste kako bi se osiguralo da su financijski podaci u izvještajima smisleni i točni. Švicarski GAAP i MSFI imaju slične ciljeve kako bi se osiguralo da su financijski podaci točni i da su subjekti odgovorni za svoje financijske izvještaje. Oba okvira također pružaju skup načela, koncepata i standarda koji se moraju slijediti kako bi se osiguralo točno financijsko izvještavanje. Osim toga, oba okvira daju smjernice za pripremu i prezentaciju financijskih izvještaja.

Glavna razlika između švicarskih GAAP-ova i MSFI-ja je u tome što se švicarski GAAP temelji na legalističkom pristupu, koji je više usmjeren na poštivanje pravila i propisa koje je postavila švicarska vlada (The Code of Obligations, 1911.). S druge strane, MSFI se temelji na ekonomskom pristupu, koji je više usmjeren na pružanje istinitog i poštenog prikaza financijskog položaja poduzeća. U pogledu standarda izvještavanja, švicarski GAAP FER ima modularnu strukturu i relativno ih je lako razumjeti nasuprot MSFI-ja koji su prilično detaljni i složeni. Još jedna ključna razlika između ova dva okvira je u priznavanju i mjerenju imovine i obveza. Švicarski GAAP je usvojio pristup „računovodstvenog vođenja imovine”, dok je MSFI usvojio pristup „računovodstvenog vođenja kapitala”. Švicarski GAAP zahtijeva korištenje načela povijesnog troška, koje kaže da imovina mora biti evidentirana po svojoj izvornoj nabavnoj cijeni. MSFI, s druge strane, dopuštaju korištenje računovodstva fer vrijednosti, što omogućuje da se imovina bilježi po njihovoj trenutnoj tržišnoj vrijednosti. Konačno, švicarski GAAP je više usmjeren na pružanje informacija koje su prilagođene potrebama švicarskih financijskih tržišta, dok je MSFI više usmjeren na pružanje informacija koje su korisne širem krugu korisnika, uključujući investitore i druge dionike.

3.1. Osnove financijskog izvještavanja

Financijsko izvještavanje temeljni je dio svakog poslovnog subjekta. To je proces pružanja financijskih informacija o poslovanju dioničarima, menadžmentu, vjerovnicima i drugim

zainteresiranim stranama. Glavna svrha financijskog izvještavanja je pružiti financijske informacije o uspješnosti organizacije, financijskom položaju i novčanim tokovima. Važan je dio korporativnog upravljanja, a reguliraju ga državna i stručna tijela. Osnove financijskog izvještavanja uključuju:

1. Pripremu financijskih izvještaja koji sažimaju financijski učinak, financijski položaj i novčane tokove organizacije..

2. Objavljivanje računovodstvenih politika koje je usvojila uprava za usmjeravanje pripreme financijskih izvještaja. Ove politike moraju biti objavljene u financijskim izvještajima kako bi se osiguralo da zainteresirane strane razumiju pretpostavke i metode korištene u pripremi istih.

3. Korištenje općeprihvaćenih računovodstvenih načela (GAAP) za usmjeravanje pripreme financijskih izvještaja. GAAP pruža dosljedan okvir za pripremu financijskih izvještaja i pomaže osigurati da su isti prikazana pošteno i točno.

4. Rasprava i analiza menadžmenta kao narativni izvještaj koji daje pregled financijskog učinka i položaja organizacije. Koristi se kako bi se zainteresiranim stranama pružilo razumijevanje financijskog učinka organizacije, financijskog položaja i izgleda za budućnost (Alexander, Jorrisen, Hoogendoorn, Van Mourik, Kirkwan, 2020.).

Uspoređujući švicarski GAAP i MSFI u pogledu osnova izvještavanja, glavne razlike vidljive su u primjeni samog standarda gdje je primjena MSFI-ja znatno složenija u odnosu na fleksibilnost švicarskog GAAP. Također švicarski GAAP uvažava kriterij veličine poslovnog subjekta za smanjivanje zahtjeva prilikom izvještavanja nasuprot pristup “sve ili ništa” prema MSFI. Razlika je i u samoj stabilnosti švicarskih GAAP-ova u odnosu na redovne izmjene i dopune MSFI-ja.

Švicarski GAAP FER 1 definira osnove za izvještavanje temeljem kojega je malim tvrtkama koje ne prelaze dva od sljedeća tri kriterija u dvije uzastopne godine dopuštena je primjena samo temeljnog FER-a (FER okvir i standarda 1 – 6):

- ukupna bilanca od 10 milijuna CHF
- godišnja neto prodaja roba i usluga od 20 milijuna CHF
- u prosjeku 50 stalno zaposlenih godišnje (Swiss GAAP FER, 2022.).

Grupe moraju primjenjivati daljnje propise, točnije švicarski GAAP FER 30, a tvrtke uvrštene na burzu vrijednosnica također moraju primjenjivati švicarski GAAP FER 31.

Načela švicarskog GAAP FER-a koja se primjenjuju kod financijskog izvještavanja su:

- istinit i fer prikaz;
- preporuke temeljene na načelima s općeprihvaćenim okvirom;
- dodjela opcija; otkrivanje primijenjenih metoda;
- uspostavljanje značajne osnove za mogući prijelaz na međunarodne standarde (Swiss GAAP FER 1 Osnove izvještavanja, 2022.).

Ako se pojavi tema koja nije obuhvaćena standardom, uredba se vraća na okvir i preporučuje rješavanje otvorenih pitanja u skladu sa smjernicama koje pruža švicarski GAAP FER okvir (FER 1-4). Nisu specificirana nikakva daljnja objavljivanja, ali razumno je pretpostaviti, na temelju načela švicarskog GAAP FER okvira, da je u bilješkama navedeno objašnjenje za temu koja nije obuhvaćena.

Prema MSFI-jevima tvrtka nema izbora između opsega primjene standarda prilikom izvještavanja. MRS 1 Presentiranje financijskih izvještaja zahtijeva da tvrtka, čiji su financijski izvještaji u skladu s MSFI-jevima, da eksplicitnu i bezuvjetnu izjavu o takvoj usklađenosti u bilješkama, a financijski izvještaji ne mogu se opisati kao usklađena s MSFI-jevima osim ako nisu ispunjeni svi zahtjevi primijenjenih načela (MSFI, MRS, Tumačenja IASB-a, SIC Tumačenja). Stoga, neovisno o veličini poduzeća, usklađenost s MSFI-jevima uvijek znači usklađenost s cijelim nizom standarda bez razmatranja specifičnih karakteristika i potreba subjekta. MRS 1 Presentiranje financijskih izvještaja objašnjava svrhu financijskih izvještaja i utvrđuje opća obilježja i načela: fer presentiranje i sukladnost s MSFI, neograničenost vremena poslovanja, računovodstvenu osnovu nastanka događaja, značajnost i sažimanje, prijeboj, učestalost izvještavanja, usporedne informacije te dosljedno presentiranje. Standard također propisuje strukturu i sadržaj svakog financijskog izvještaja pojedinačno (NN 36/1993). U iznimno rijetkim okolnostima, ako bi zahtjev MSFI-ja bio toliko oprečan ciljevima financijskih izvještaja kako je navedeno u konceptualnom okviru, subjekt je dužan odstupiti od zahtjeva MSFI-ja, uz detaljno objavljivanje prirode, razloga i učinak odstupanja u bilješkama (Kramar., Pretnar Abičić, 2023.).

3.2. Metode vrednovanja

Vrednovanje u računovodstvu odnosi se na proces utvrđivanja novčane vrijednosti imovine ili obveze za svrhe financijskog izvještavanja. Svrha vrednovanja je osigurati da su imovina i obveze točno prikazani u financijskim izvještajima tvrtke, koje dionici koriste za donošenje informiranih odluka o tvrtki.

Procjena se može provesti na različitim vrstama imovine i obveza, kao što su zalihe, nekretnine, postrojenja i oprema, nematerijalna imovina i financijski instrumenti. Metode koje se koriste za procjenu mogu se razlikovati ovisno o vrsti imovine ili obveze koja se procjenjuje, ali općenito uključuju korištenje povijesnog troška, fer vrijednosti ili kombinaciju dviju metoda.

Povijesni trošak je izvorni trošak imovine ili obveze i obično se koristi za vrednovanje materijalne imovine kao što su nekretnine, postrojenja i oprema. Fer vrijednost je iznos koji bi se dobio za prodaju imovine ili podmirenje obveze u urednoj transakciji između sudionika na tržištu na datum mjerenja, a obično se koristi za vrednovanje financijskih instrumenata i nematerijalne imovine.

Svrha vrednovanja je pružiti zainteresiranim stranama točne i relevantne informacije o financijskom položaju poduzeća, uspješnosti i novčanim tokovima. Ove informacije koriste ulagači, vjerovnici i drugi dionici za donošenje informiranih odluka o tvrtki, primjerice hoće li uložiti u tvrtku ili joj dati zajam, ili za procjenu sposobnosti tvrtke da ispuni svoje financijske obveze. Osim toga, procjena pomaže tvrtkama u donošenju informiranih odluka o upravljanju svojom imovinom i obvezama, poput toga hoće li steći, otuđiti ili zadržati određenu imovinu ili obveze.

Švicarski GAAP FER 2 pruža smjernice i zahtjeve u vezi s vrednovanjem pozicija u financijskim izvještajima kako bi se osigurala ujednačenost i dosljednost u cijelom financijskom izvještaju. Sukladno tome, švicarski GAAP FER 2 dopušta dvije različite metode vrednovanja (FER 2/1-2):

- povijesni trošak (trošak nabave ili proizvodnje) i
- stvarna vrijednost (tržišna cijena).

Iako švicarski GAAP FER 1 zahtijeva da vrednovanje bude koherentno za svaku stavku bilance i povezane pozicije u financijskim izvještajima kako bi imale jedinstvenu osnovu vrednovanja, odstupanja od jedinstvene osnove dopuštena su i moguća sve dok su objektivno razumna i objavljena u bilješkama. Štoviše, osnova vrednovanja primijenjena za financijske izvještaje i

načela primijenjena za pozicije finansijskih izvještaja moraju biti objavljeni u bilješkama. To posebno uključuje vrijednosne papire, potraživanja, zalihe, dugotrajnu materijalnu imovinu, finansijsku imovinu, nematerijalnu imovinu, obveze, rezerviranja i druge značajne pozicije u finansijskim izvještajima za koje švicarski GAAP FER 2/7-15 daje daljnje specifikacije u vezi s vrednovanjem. Prema FER-u 2/16, sva imovina subjekta mora biti testirana na umanjenje vrijednosti pri čemu subjekt treba identificirati pokazatelje umanjenja, a zatim se pomoću tih pokazatelja provodi test umanjenja. Razlika između knjigovodstvene i nadoknadive vrijednosti otpisuje se u računu dobiti i gubitka ako je vrijednost nakon testa umanjenja ispod evidentirane vrijednosti. Za pozicije u stranoj valuti, FER 2/17 zahtijeva da subjekt pretvori sve stavke bilance stanja po tečaju na datum bilance i sve transakcije izvršene tijekom razdoblja ili po prosječnom tečaju mjeseca u kojem je dotična transakcija izvršena ili po tečaju na dan transakcije. Učinci promjena stranih valuta moraju se priznati u računu dobiti i gubitka.

Standard MSFI 13 Mjerenje po fer vrijednosti primjenjuje se kada neki drugi MSFI zahtijeva ili dopušta mjerenje fer vrijednosti ili objave o mjerenjima fer vrijednosti. Zahtjevi mjerenja i objavljivanja iz MSFI-ja 13 ne primjenjuju se na:

- zajedničke transakcije plaćanja u okviru MSFI-ja 2 Isplate s temelja dionica;
- transakcije leasinga obračunate u skladu s MSFI 16 Najmovi ili, za subjekte koji još nisu usvojili MSFI 16 Najmovi, u okviru MRS 17 Osiguranje;
- mjerenja koja imaju neke sličnosti s fer vrijednošću, ali nisu fer vrijednost (npr. neto utrživa vrijednost u MRS-u 2 Isplate s temelja dionica ili vrijednost u uporabi u MRS-u 36 Umanjenje imovine) (EUR-Lex, Uredba komisije (EZ) br. 1126/2008).

Kada se u normi ništa ne zahtijeva, subjekt može koristiti povijesni trošak. Kada norma od subjekta zahtijeva da vrednuje svoju imovinu po fer vrijednosti, subjekt mora uzeti u obzir karakteristike imovine ili obveza koje se mjere pretpostavljajući urednu transakciju između dva tržišna sudionika pod trenutnim tržišnim uvjetima. Stoga MSFI 13/62 pruža sljedeća tri različita pristupa:

- tržišni pristup (korištenje cijena i drugih relevantnih informacija generiranih tržišnim transakcijama s identičnom ili sličnom imovinom, obvezama i tako dalje);
- troškovni pristup (troškovi zamjene uslužnog kapaciteta imovine);
- dohodovni pristup (metoda diskontiranog novčanog toka).

Ova tri pristupa primjenjuju se samostalno ili u kombinaciji, s obzirom na pojedinačnu najbolju praksu za imovinu ili obvezu.

3.3 Prezentiranje i forma financijskih izvještaja

Prezentacija i forma financijskih izvještaja pruža dionicima relevantne i pouzdane informacije o financijskom položaju, uspješnosti i novčanim tokovima poduzeća. Financijski izvještaji primarno su sredstvo komunikacije između poduzeća i njegovih dionika, uključujući investitore, vjerovnike i regulatore. Prezentacija i oblik financijskih izvještaja uređeni su računovodstvenim standardima, koji daju smjernice o formatu i sadržaju financijskih izvještaja. Općenito, financijski izvještaji sastoje se od sljedećeg:

1. Bilanca predstavlja imovinu, obveze i glavnica poduzeća na određeni datum. Svrha bilance je pružiti informacije o financijskom položaju poduzeća, uključujući njegovu likvidnost i solventnost.

2. Račun dobiti i gubitka predstavlja prihode, rashode, dobitke i gubitke poduzeća za određeno vremensko razdoblje. Svrha računa dobiti i gubitka je pružiti informacije o financijskim rezultatima poduzeća, uključujući njegovu profitabilnost.

3. Izvještaj o novčanim tokovima predstavlja priljeve i odljeve novca i novčanih ekvivalenata poduzeća za određeno vremensko razdoblje. Svrha izvještaja o novčanim tokovima je pružiti informacije o likvidnosti poduzeća i upravljanju gotovinom.

4. Izvještaj o promjenama kapitala predstavlja promjene koje su se dogodile u bilo kojoj poziciji uloženog ili zarađenog kapitala u određenom vremenskom razdoblju.

5. Bilješke uz financijske izvještaje pružaju dodatne informacije o financijskom položaju tvrtke, uspješnosti i novčanim tokovima, uključujući pojedinosti o računovodstvenim politikama, značajnim događajima i nepredviđenim obvezama. (Žager, Brozović, 2021.)

Oblik financijskih izvještaja osmišljen je tako da prezentirane informacije budu jasne, sažete i lako razumljive. Financijski izvještaji obično koriste standardizirani format, s naslovima i podnaslovima za organiziranje informacija. Osim toga, financijski izvještaji mogu sadržavati grafikone i druga vizualna pomagala koja pomažu dionicima da razumiju predstavljene informacije.

Glavne razlike u prezentiranju i formi financijskih izvještaja kod švicarskog GAAP-a i MSFI-ja su sljedeće:

1. Izvanredne stavke dopuštene su prema švicarskom GAAP FER-u, ali zabranjene prema MSFI.
2. Nema druge/ostale dobiti prema švicarskim GAAP FER-u.
3. Struktura računa dobiti i gubitka posebno je definirana prema švicarskim GAAP FER, dok je prema MSFI-ju definiran samo sadržaj.

Švicarski GAAP FER 3 standard definira prezentaciju i format financijskih izvještaja. Standard daje sveobuhvatan popis stavki koje se moraju objaviti u bilanci, a koje se sastoje od imovine, obveza i kapitala i odgovarajućih podstavka, ali ne definira određenu strukturu bilance. Nadalje, standard navodi podstavke koje se moraju zasebno objaviti u bilanci ili bilješkama, uključujući detaljne pozicije za potraživanja, dugotrajnu materijalnu imovinu, financijsku imovinu, nematerijalnu imovinu, obveze, rezerviranja i vlasnički kapital. Slično bilanci, FER 3/7 i FER 3/8 definiraju prezentaciju računa dobiti i gubitka koji se mora podijeliti na prihode od poslovanja, neoperativne prihode i izvanredne prihode, a temelji se ili na metodi obračuna troškova prema razdoblju ili metoda obračuna troškova prema aktivnostima, s daljnjim stavkama kao što su financijski rashodi i prihodi, neoperativni rashodi i prihodi i izvanredni rashodi i prihodi koji se moraju zasebno objaviti ili u računu dobiti i gubitka ili u bilješkama. U slučaju iskazivanja računa dobiti i gubitka prema aktivnostima, bilješke moraju sadržavati pozicije troškovi osoblja, amortizacija dugotrajne materijalne imovine i amortizacija nematerijalne imovine. Također, prema švicarskom GAAP FER 3, koncept izvještaja o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ne postoji. Sukladno tome, tvrtke ne moraju pripremati izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti i sve promjene u kapitalu (monetarne ili ne) prikazuju se u izvještaju o promjenama u kapitalu (FER 3). Promjene računovodstvenih politika znatno su fleksibilnije u odnosu na strogo regulirane MSFI.

Za subjekte koji prezentiraju svoje financijske izvještaje u skladu s MSFI, MRS 1 definira prezentiranje financijskih izvještaja. Od subjekta se zahtijeva da objavi detaljnije informacije o nekoliko računovodstvenih tema, kao što su:

- objavljivanje ostale sveobuhvatne dobiti u zasebnom dijelu računu dobiti i gubitka;
- objavljivanje kretanja glavnice tijekom izvještajnog razdoblja;

- bilješke uz financijske izvještaje, koje moraju sadržavati izjavu o usklađenosti s MSFI-jem, sažetak značajnih primijenjenih računovodstvenih politika, popratne informacije za stavke financijskog izvještaja i druge objave kao što su nepredviđene obveze ,nepriznate ugovorne obveze i nefinancijske objave.

- dividende;
- objavljivanje kapitala s potrebnim detaljnim informacijama;
- financijski instrumenti s mogućnošću povrata i
- ostale informacije.

Uz navedeno, MRS 1 ne zahtijeva fiksnu strukturu bilance, ali navodi bilančne pozicije koje je potrebno zasebno objaviti u bilanci (ukupna imovina razvrstana kao imovina namijenjena prodaji i imovina uključena u skupine imovine za otuđenje razvrstana kao imovina namijenjena prodaji u skladu s MSFI 5 Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja i obveze uključene u skupine za otuđenje razvrstane kao obveze namijenjene prodaji u skladu s MSFI 5). MRS 1/82 navodi stavke koje se moraju objaviti u računu dobiti i gubitka kao i preporuku o procjeni rashoda u računu dobiti i gubitka (bilo po prirodi ili funkciji) s daljnjim zahtjevima ako subjekt odluči priznati rashode po funkciji. Prezentacija izvanrednih stavki prema MSFI nije dopuštena.

3.3.1. Izvještaj o novčanom toku

Kao jedan od temeljnih standarda švicarskog GAAP FER-a, izvještaj o novčanom toku temeljni je dio financijskih izvještaja za sve subjekte. Prema FER-u 4/1, izvještaj o novčanom toku odražava promjene u novcu kao rezultat priljeva i odljeva od operativnih, investicijskih i financijskih aktivnosti.

Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti mogu se iskazivati primjenom izravne ili neizravne metode. U slučaju primjene neizravne metode potrebno je dodatno objavljivanje informacija u bilješkama. Za odgovarajuće metode, FER 4/9 i 4/10 određuju strukturu prikaza izvještaja o novčanom toku. Struktura i klasifikacija investicijskih i financijskih aktivnosti posebno je opisano u FER-u 4/11 i 4/12 vidljivo u tablicama niže.

Tablica 4 Novčani tok od investicijskih aktivnosti

Investicijske aktivnosti obuhvaćaju proširenja i otuđenja dugotrajne materijalne i financijske imovine, stjecanja i otuđenja organizacija kao i nematerijalne imovine. Klasificira se na sljedeći način:
– odljevi za ulaganje (nabavku) dugotrajne materijalne imovine
+ priljevi od otuđenja (prodaje) dugotrajne materijalne imovine
– odljevi za ulaganje (kupnju) financijske imovine (uključujući zajmove, investicije, vrijednosne papire itd.)
+ priljevi od otuđenja (prodaje) financijske imovine (uključujući zajmovi, investicije, vrijednosni papiri itd.)
– odljevi za ulaganje (kupnju) nematerijalne imovine;
+ priljevi od otuđenja (prodaje) nematerijalne imovine
= novčani priljev / odljev od investicijskih aktivnosti

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima s internetske stranice Deloitte <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/audit/deloitte-ch-en-swiss-gaap-fer-checklist.pdf> (preuzeto 23.05.2022.)

Tablica 5 Novčani tok od financijskih aktivnosti

Financijske aktivnosti obuhvaćaju promjene financijskih obveza i uplaćenog kapitala te raspodjelu dobiti. One su klasificirane na sljedeći način:
+ priljevi od povećanja kapitala (uključujući agio)
- odljevi za smanjenje kapitala uz oslobađanje sredstava
- raspodjela dobiti imateljima udjela kapitala
–/+ kupnja / otpuštanje vlastitih dionica / vlastitih udjela kapitala organizacije;
+ priljevi od izdavanja obveznica
– odljevi za otplatu obveznica;
+/- izdavanje/otplata kratkoročnih financijskih obveza;
+/- izdavanje/otplata dugoročnih financijskih obveza;
= novčani priljev / odljev iz financijskih aktivnosti

Izvor: Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima s internetske stranice Deloitte <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/audit/deloitte-ch-en-swiss-gaap-fer-checklist.pdf> (preuzeto 23.05.2022.)

Nadalje, subjekt mora prikazati sastav svojih sredstava prema FER-u 4/3. Različite kategorije novčanih sredstava prema FER-u 4/4 su gotovina, depoziti po viđenju kod banaka i drugih financijskih institucija i novčani ekvivalenti (kratkoročni (preostalo dospijeće od najviše 90 dana od datuma bilance), visoko likvidna ulaganja koja se mogu pretvoriti u gotovinu u bilo kojem trenutku).

Kratkoročna bankovna prekoračenja, koja se mogu vratiti na zahtjev, mogu biti oduzeta od novca i novčanih ekvivalenata, a aktivnosti ulaganja i financiranja koje nisu povezane s likvidnošću nije dopušteno prikazati u izvještaju o novčanom toku.

Svi subjekti koji pripremaju financijske izvještaje u skladu s MSFI-jevima dužni su prezentirati izvještaj o novčanim tokovima prema standardu MRS 7 Izvještaj o novčanom toku. Tim se standardom propisuje sljedeću strukturu izvještaja: novčani tokovi poslovnih, investicijskih i financijskih aktivnosti moraju se prikazati odvojeno kako bi se objasnili priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata. Ulaganje (koje se može lako pretvoriti u poznati iznos novca i podložno beznačajnom riziku promjene vrijednosti) obično se kvalificira kao novčani ekvivalent samo ako ima kratko dospijeće (npr. 3 mjeseca ili manje od datuma stjecanja). MSFI dopušta subjektu da bira između izravne i neizravne metode kod sastavljanja izvještaja o novčanom toku, ali potiče primjenu izravne metode umjesto neizravne.

3.3.2 Izvanbilančne transakcije

Švicarski GAAP FER 5 propisuje sljedeće izvanbilančne transakcije:

- potencijalne obveze (uključujući jamstva za dugove, jamstvene obveze i založna prava u korist trećih strana) i
- ostale neprepoznatljive obveze (uključujući neopoziva plaćanja i druge fiksne obveze i obveze isporuke).

Vrednovanje odgovarajućih pozicija mora biti objavljeno u bilješkama financijskih izvještaja, a prijavljeni iznosi moraju biti prikazani odvojeno za:

- dužnička jamstva, dužničke obveze i založna prava u korist trećih osoba;
- druge mjerljive obveze s potencijalnim karakterom;
- ostale neprepoznatljive obveze.

Kratkoročne neprepoznatljive obveze (trajanja do jedne godine ili se mogu otkazati unutar 12 mjeseci) izuzete su od objave. Na kraju, sve navedene pozicije potrebno je ocijeniti i ako obveza dovodi do odljeva sredstava koji je vjerojatan bez istovremenog priljeva sredstava, potrebno je odgovarajuće rezerviranje. Procjena se temelji na budućim jednostranim doprinosima i trošku uz uzimanje u obzir svih zajamčenih faktora.

Za izvanbilančne transakcije, MRS 37 Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina navodi nepredviđene obveze kao moguću obvezu ovisno o budućim događajima ili sadašnjim obvezama kod kojih plaćanje nije vjerojatno ili se iznos ne može pouzdano izmjeriti. Za te obveze, subjekt mora priznati rezerviranje samo ako je:

- sadašnja obveza nastala kao rezultat prošlog događaja
- isplata vjerojatna
- iznos se može pouzdano procijeniti.

Mjerenje rezerviranja također je navedeno u MRS-u 37 i trebalo bi biti najbolja procjena izdataka potrebnih za podmirenje sadašnje obveze. Na temelju toga proizlaze sljedeće smjernice:

- Rezerviranja za jednokratne događaje s najvjerojatnijim ishodom
- Rezerviranja za velike populacije događaja po vjerojatnošću ponderiranoj očekivanoj vrijednosti.

Oba mjerenja provode se po diskontiranoj sadašnjoj vrijednosti korištenjem diskontne stope prije oporezivanja koja odražava trenutnu tržišnu procjenu.

3.3.3 Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke, koje čine sastavni dio financijskih izvještaja prema švicarskom GAAP FER okviru, specificirane su prema švicarskom GAAP FER 6. Svrha je nadopuniti i objasniti bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku i izvještaj o promjenama u vlasnički kapital. Prema standardima, bilješke moraju otkriti najmanje:

- primijenjena računovodstvena načela (uključujući smjernice vrednovanja s najmanje osnovom vrednovanja, načela vrednovanja za pojedine bilančne stavke i objašnjenja odstupanja, promjena i pogrešaka u vrednovanju),
- objašnjenja ostalih sastavnih dijelova financijskih izvještaja,
- daljnje izjave koje nisu uzete u obzir u drugim dijelovima financijskih izvještaja,

- izvanredni nedovršeni poslovi i rizici,
- događaji koji su se dogodili nakon datuma bilance.

Nadalje, FER 6 navodi minimalne objave u bilanci i računu dobiti i gubitka. Redoslijed i struktura bilješki nije naveden u švicarskom GAAP FER 6.

Za bilješke u skladu s MSFI, relevantan je MRS 1. Kao što je navedeno u MRS 1, bilješke se preporučuju određenim redoslijedom:

- Izjava o usklađenosti s MSFI
- Sažetak značajnih računovodstvenih politika (uključujući osnovu mjerenja i druga načela relevantna za razumijevanje financijskih izvještaja)
- Popratne informacije za stavke predstavljene u financijskim izvještajima, izvještajima o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaju o promjenama u kapitalu i izvještaju o novčanom toku
- Ostala objavljivanja uključujući nepredviđene obveze (MRS 37), nepriznate ugovorne obveze, nefinancijska objavljivanja (MSFI 7), dividende (MRS 1), objave kapitala (MRS 1), financijske instrumente s mogućnošću prodaje (MRS 1) i druge informacije (MRS 1).

4. ANALIZA TEMELJNIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ODABRANIH PODUZEĆA SASTAVLJENIH U SKLADU SA ŠVICARSKIM OPĆEPRIHVAĆENIM RAČUNOVODSTVENIM NAČELIMA I MEĐUNARODNIM STANDARDIMA FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA

Kroz poglavlje će se prikazati poslovanje dvaju odabranih grupa poduzeća prehrambene industrije kroz analizu konsolidiranih financijskih izvještaja. Za analizu su odabrane grupa Emmi AG sa sjedištem u Švicarskoj čiji se financijski izvještaji sastavljaju po švicarskom GAAP FER-u i grupa Glanbia sa sjedištem u Irskoj, koje primjenjuje Međunarodne standarde financijskog izvještavanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Grupa Emmi vodeći je proizvođač visokokvalitetnih mliječnih proizvoda u Švicarskoj, sa snažnom lokalnom prisutnošću u 15 zemalja. Tvrtka distribuira svoje proizvode u više od 60 zemalja i proizvodi ih u više od 30 vlastitih proizvodnih pogona u 9 zemalja. Grupa Emmi uvrštena je na SIX Swiss Exchange burzu vrijednosnica preko holding kompanije Emmi AG sa sjedištem u Luzernu (Key figures Emmi Group, 2022.).

Grupa Glanbia i njezine podružnice vodeća je globalna prehrambena grupacija sa zemljopisnom prisutnošću u regijama koje uključuju Ameriku, Europu, Aziju i Pacifik. Društvo je osnovano kao dioničko društvo sa sjedištem u Irskoj, te je krajnji roditelj grupe od 1. srpnja 2020., a njegove dionice kotiraju na dablinskoj burzi Euronext i Londonskoj burzi (Glanbia Annual Report, 2022).

4.1. Analiza računovodstvenih politika odabranih poduzeća

4.1.1. Računovodstvena načela

Konsolidirani financijski izvještaji grupe Emmi temelje se na godišnjim financijskim izvještajima društava grupe za godinu koja završava 31. prosinca 2021. odnosno 2022., pripremljenim na jedinstvenoj osnovi. Grupa priprema izvještaje u skladu sa svim postojećim smjernicama švicarskog GAAP FER (Preporuke za švicarsko računovodstvo i izvještavanje) i odredbama švicarskog zakona. Vrednovanje bilančnih stavki temelji se na povijesnom trošku (trošku nabave ili trošku proizvodnje) ili stvarnoj vrijednosti. Račun dobiti i gubitka prikazuje se korištenjem klasifikacije rashoda prema njihovoj prirodi. Konsolidirani financijski izvještaji temelje se na ekonomskim vrijednostima i daju istinit i fer prikaz imovine, financijskog položaja i rezultata poslovanja društva, te su pripremljeni pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja. Konsolidirani financijski izvještaji prikazani su u švicarskim francima (CHF), no za potrebe diplomskog rada koristi se euro uz primijenjeni tečaj na dan 31.12.2021. (1CHF= 1,04 EUR)) odnosno 31.12.2022. (1 CHF = 0,98 EUR).

Konsolidirani financijski izvještaji grupe Glanbia sastavljena su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koje je usvojila EU, tumačenjima IFRIC-a i onim dijelovima Zakona o trgovačkim društvima iz 2014. koji se primjenjuju na poduzeća koja izvještavaju prema MSFI. Konsolidirani financijski izvještaji u skladu su s člankom IV. Uredbe EU o Međunarodnim računovodstvenim standardima. Konsolidirani financijski izvještaji sastavljeni su prema principu povijesnog troška uz primjenu fer vrijednosti za određenu drugu financijsku imovinu, nepredviđene naknade, obvezu prodajne opcije i izvedene financijske instrumente. Iznosi su navedeni u milijunima eura osim ako nije drugačije navedeno. Financijski izvještaji pripremljeni su pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja za razdoblje završilo 31. prosinca 2021. odnosno 2022.

4.1.2. Opseg i metoda konsolidacije

Za razliku od MSFI-ja, metoda proporcionalne konsolidacije dopuštena je za udjele u zajedničkim pothvatima prema švicarskom GAAP FER-u, dok je alternativna metoda metoda udjela. Udjeli koji predstavljaju manje od 20% glasačkih prava priznaju se po trošku stjecanja ili fer vrijednosti s time da nije potrebno utvrditi daju li značajan utjecaj. Goodwill se može ili priznati kao imovina ili oduzeti od glavnice. Kapitalizirani goodwill mora se amortizirati tijekom 5 godina, ali razdoblje amortizacije može doseći 20 godina u opravdanim slučajevima. Ako je goodwill oduzeti od vlasničkog kapitala, tvrtka mora u bilješkama objaviti učinke teorijske kapitalizacije (knjigovodstveni iznos imovine, razdoblje amortizacije), kao i bilo kakvo umanjenje (Raffournier, 2013.).

Konsolidirani financijski izvještaji Emmi AG uključuju godišnje izvještaje Emmi AG kao i društava grupe u kojima Emmi AG izravno ili neizravno drži više od 50% glasačkih prava ili gdje ima kontrolni utjecaj na financijsku i poslovnu politiku društva putem ugovornih sporazuma. U bilješkama uz financijske izvještaje navedeno je kako ulaganja u zajedničke pothvate i ulaganja u pridružena društva u kojima Emmi ima značajan utjecaj (kada grupa posjeduje 20% do 50% glasačkih prava u društvu) obračunavaju se metodom udjela. Izvještaji sastavljeni prema švicarskim GAAP FER ili usklađivanja s njima koriste se za izračun subjektovog razmjernog udjela u dioničkom kapitalu. Manjinski udjeli u tvrtkama u kojima Emmi nema značajan utjecaj iskazuju se u bilanci po trošku stjecanja umanjenom za sva potrebna usklađenja za umanjenje vrijednosti. Kapital se konsolidira metodom stjecanja (kupnje). Imovina i obveze, te prihodi i rashodi potpuno konsolidiranih društava uključeni su u cijelosti. Manjinski udjeli u konsolidiranoj dioničkoj glavnici i neto dobiti prikazani su odvojeno. Sve interkompanijske transakcije i odnosi između konsolidiranih društava međusobno se prebijaju i eliminiraju, te se

dobit od takvih međukompanijskih transakcija se eliminira. Društva i poslovanja stečeni tijekom godine konsolidiraju se od datuma stjecanja. Stečena neto imovina revalorizira se na datum stjecanja po fer vrijednosti, pri čemu se dugotrajna imovina priznaje se na bruto osnovi, a nematerijalna imovina se priznaje i revalorizira po fer vrijednosti samo ako je već bila priznata u bilanci na datum stjecanja. Goodwill od stjecanja društava i poslovanja jednak je razlici između kupoprodajne cijene i udjela u revaloriziranoj neto imovini stečenog poduzeća, što se prebija sa zadržanom dobiti na datum stjecanja. U poslovnoj akviziciji koja se ostvaruje u fazama (step acquisition), utvrđuje se goodwill svake pojedine transakcije. Tvrtke i poslovi prodani tijekom godine isključeni su iz konsolidiranih financijskih izvještaja od datuma prodaje. Stečeni manjinski udjeli također se mjere metodom kupnje. Kao posljedica toga, razlika između nabavne cijene i razmjernog kapitala prebija se kao goodwill u odnosu na zadržanu dobit u skladu sa švicarskim GAAP FER. Prilikom stjecanja ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate ne vrši se raspodjela kupovne cijene. Kao posljedica toga, razlika između nabavne cijene i razmjernog kapitala prebija se kao goodwill u odnosu na zadržanu dobit u skladu sa švicarskim GAAP FER. Kada se udjeli u potpuno konsolidiranim društvima ili društvima koja se obračunavaju metodom udjela prodaju, goodwill stečen na raniji datum i prijeboj zadržane dobiti priznaje se u računu dobiti i gubitka po izvornom trošku u svrhu izračuna dobitka ili gubitka koji proizlazi iz prodaje.

Konsolidirani financijski izvještaji grupe Glanbia uključuju financijske izvještaje društva i njegovih podružnica nad kojima grupa ima kontrolu. U bilješkama uz financijske izvještaje navodi se slijedeće: Grupa kontrolira subjekt kada je izložena ili ima pravo na promjenjive povrate od svoje uključenosti u subjekt i ima mogućnost utjecati na te povrate. Podružnice se konsolidiraju od datuma prijenosa kontrole na Grupi i više se ne konsolidiraju od datuma prestanka kontrole. Dobit ili gubitak i svaka komponenta ostale sveobuhvatne dobiti pripisuju se dioničarima Društva i nekontrolirajućim interesima. Imovina i obveze između društava, kapital, prihodi, rashodi i novčani tokovi koji se odnose na transakcije između članica Grupe eliminiraju se tijekom konsolidacije. Udjeli u zajedničkim pothvatima obračunavaju se metodom udjela. Prema računovodstvenoj metodi udjela, udjeli u zajedničkim pothvatima početno se priznaju po trošku, a dobiti ili gubici nakon stjecanja Grupe u zajedničkim pothvatima nakon oporezivanja priznaju se u „Udjelu rezultata zajedničkih pothvata obračunatih metodom udjela” u računu dobiti i gubitka. Kada je udio Grupe u gubicima u zajedničkom pothvatu jednak ili veći od njenog udjela u zajedničkom pothvatu, Grupa ne priznaje daljnje gubitke osim ako je Grupa preuzela obveze ili izvršila plaćanja u ime

zajedničkog pothvata. Kada Grupa prestane imati zajedničku kontrolu, svi zadržani udjeli u subjektu se ponovno mjere prema fer vrijednosti na datum kada je zajednička kontrola izgubljena uz promjenu knjigovodstvene vrijednosti priznate u računu dobiti i gubitka. To može značiti da se iznosi prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti klasificiraju u računu dobiti i gubitka Grupe. Grupa koristi računovodstvenu metodu stjecanja za obračun poslovnih spajanja. Trošak stjecanja mjeri se kao zbroj fer vrijednosti dane naknade. Stečena prepoznatljiva imovina, obveze i nepredviđene obveze preuzete u poslovnom spajanju početno se mjere po fer vrijednostima na datum stjecanja, osim odgođene porezne imovine ili obveza, te imovine ili obveza povezanih s aranžmanima primanja zaposlenika koji se priznaju i mjere u skladu s MRS-om 12 'Porezi na dohodak' i MRS 19 'Primanja zaposlenika'. Troškovi povezani sa stjecanjem priznaju se kao trošak u računu dobiti i gubitka u trenutku nastanka. Goodwill predstavlja višak ukupnog iznosa prenesene naknade i iznosa nekontrolirajućeg interesa u stečenom subjektu u odnosu na stečenu neto prepoznatljivu imovinu. Ako je to manje od fer vrijednosti neto imovine stečene podružnice, u slučaju povoljne kupnje, razlika se priznaje izravno u računu dobiti i gubitka. Po osnovi stjecanja, Grupa priznaje sve nekontrolirajuće interese u stečeniku po fer vrijednosti ili po razmjernom udjelu manjinskih interesa u neto imovini stečenika. Dugotrajna imovina i skupine za otuđenje klasificirane kao namijenjene prodaji mjere se po nižoj knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje. Prekinuto poslovanje je komponenta subjekta koja je otuđena ili je klasificirana kao namijenjena prodaji i koja predstavlja zasebnu glavnu liniju ili zemljopisno područje poslovanja, a dio je jedinstvenog koordiniranog plana za otuđenje zasebne glavne linije poslovnog ili zemljopisnog područja djelovanja ili je podružnica stečena isključivo s ciljem daljnje prodaje. Rezultati obustavljenog poslovanja iskazuju se zasebno u računu dobiti i gubitka Grupe.

4.1.3. Preračunavanje stranih valuta

Unutar švicarskog GAAP FER nisu dane preporuke o učincima promjene deviznih tečajeva, već se, u svrhu konsolidacije, financijski izvještaji u stranoj valuti moraju prevesti metodom tekućeg tečaja (FER 30), što je u skladu s MSFI 21.

U bilješkama uz financijske izvještaje navedeno je kako se transakcije u stranoj valuti i stavke sadržane u pojedinačnim financijskim izvještajima konsolidiranih društava grupe Emmi AG preračunavaju. Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na datum transakcije (tekući tečaj). Na kraju godine, monetarna imovina i obveze u stranoj valuti mjere se prema tečaju važećem na datum bilance, pri čemu se dobit ili gubitak od

takvog vrednovanja iskazuju u računu dobiti i gubitka. Dobici i gubici od tečajnih razlika proizašli iz mjerenja interkompanijskih zajmova koji su dio neto ulaganja u podružnicu priznaju se u glavnici. Tečajne razlike proizašle iz revalorizacije udjela u pridruženim društvima priznaju se u kapitalu. Imovina i obveze društava Grupe čija je funkcionalna valuta različita od švicarskog franka preračunavaju se po tečajevima na kraju godine (tečajevi na datum bilance), glavnica je preračunata po povijesnim tečajevima, dok su račun dobiti i gubitka i izvještaj o novčanom toku prevedeni po prosječnim tečajevima za godinu. Sve nastale tečajne razlike priznaju se u dioničkom kapitalu. Akumulirane tečajne razlike stranih društava priznate u glavnici proizašle iz preračuna godišnjih izvještaja i zajmova između društava Grupe koji su dio neto ulaganja u podružnicu prestaju se priznavati prilikom prodaje društva i vraćaju u račun dobiti i gubitka kao dio dobiti ili gubitak nastao prodajom.

Tablica 6 Tečajna lista za švicarski franak (CHF)

	Prosječni godišnji tečaj		Tečaj na kraju godine	
	2022.	2021.	31.12.2022.	31.12.2021.
1 CHF/				
1 BRL	0,19	0,17	0,17	0,16
1 CAD	0,73	0,73	0,68	0,72
100 CLP	0,11	0,13	0,11	0,11
1 EUR	1	1,08	0,98	1,04
1 GBP	1,18	1,26	1,11	1,23
1 MXN	0,05	0,05	0,05	0,04
1 TND	0,31	0,33	0,3	0,32
1 USD	0,95	0,91	0,92	0,91

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima iz godišnjeg izvještaja grupe Emmi AG za 2022., https://downloads.emmi.com/app/uploads/emmi-portal/Emmi_AR22.pdf (preuzeto 01.04.2023.)

Konsolidirani financijski izvještaji grupe Glanbia prikazana su u valuti euro. Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu primjenom tečajeva važećih na datum transakcije. Dobici i gubici od tečajnih razlika proizašli iz podmirenja takvih transakcija priznaju se u računu dobiti i gubitka, osim kada su odgođeni u glavnici kao kvalificirajuće zaštite novčanog toka ili zaštite neto ulaganja. Monetarna imovina i obveze denominirane u stranoj valuti preračunavaju se po tečaju važećem na datum izvještavanja. Tečajne razlike monetarne imovine i obveza iskazuju se u računu dobiti i gubitka, osim kada su odgođene u glavnici u rezervi za preračunavanje kao kvalificirajuće zaštite novčanog toka ili tečajne dobitke ili gubitke od du-

goročnih zajmova unutar grupe i na zaštiti neto ulaganja. Račun dobiti i gubitka i bilanca podružnica i zajedničkih pothvata koji imaju funkcionalnu valutu različitu od prezentacijske valute preračunavaju se u prezentacijsku valutu kako slijedi:

- imovina i obveze na svaki datum izvještavanja preračunavaju se po zaključnom tečaju bilance na datum izvještavanja;
- prihodi i rashodi u računu dobiti i gubitka i izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti preračunavaju se po prosječnim tečajevima za godinu kada su razumna aproksimacija kumulativnog učinka tečajeve na datume transakcije;
- sve nastale tečajne razlike priznaju se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Rezultirajuće tečajne razlike iskazuju se u posebnoj valutnoj rezervi unutar kapitala. Kada se strani subjekt otuđuje izvan Grupe, takve tečajne razlike priznaju se u računu dobiti i gubitka kao dio dobiti ili gubitka od prodaje.

Tablica 7 Tečajna lista za euro (EUR)

	Prosječni godišnji tečaj		Tečaj na kraju godine	
	2022.	2021.	2022.	2021.
1 EUR/				
Američki dolar \$	1,0534	1,1826	1,0666	1,1326
Funta sterlinga	0,8527	0,8596	0,8869	0,8403

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima iz godišnjeg izvještaja grupe Glanbia za 2022., <https://www.glanbia.com/annualreport2022> (preuzeto 01.04.2023.)

4.1.4. Načela vrednovanja

U radu je već spomenuto kako švicarski GAAP FER 2 pruža smjernice i zahtjeve za vrednovanje pozicija u financijskim izvještajima kako bi se u istima osigurala ujednačenost i dosljednost pri čemu se dopuštene dvije različite metode vrednovanja: povijesni trošak (trošak nabave ili proizvodnje) i stvarna vrijednost. MSFI 13 Mjerenje fer vrijednosti pak predstavlja jedinstveni okvir za mjerenje fer vrijednosti koji se primjenjuje na sve transakcije i sva stanja, financijska ili nefinancijska, za koja je mjerenje fer vrijednosti propisano ili dopušteno MSFI-jevima, osim na transakcije plaćanja temeljenih na dionicama koje se obračunavaju prema MSFI-ju 2. Plaćanja temeljena na dionicama i transakcija najma iz djelokruga MRS-a 17 Najmovi. MSFI 13 navodi tri tehnike vrednovanja koje subjekti mogu koristiti u utvrđivanju fer vrijednosti: tržišni,

dobitni (prihodni) i troškovni pristup. U bilješkama uz financijske izvještaje odabranih poduzeća pojašnjene su određene stavke bilance i metode njihova vrednovanja. Također, određene stavke su detaljnije pojašnjene uz prikaz tablica korisnog vijeka upotrebe imovine.

Kao što to navodi u bilješkama uz financijske izvještaje, grupa Emmi AG iskazuje sljedeće stavke po nominalnoj vrijednosti: novac i novčani ekvivalenti, stanje na poštanskim žiro i bankovnim računima, kratkoročni oročeni depoziti s rokom dospijeca do tri mjeseca, potraživanja od kupaca i ostala potraživanja s rokom dospijeca do godine dana koja proizlaze iz redovnog poslovanja, te obveze. Nekretnine, postrojenja i oprema te nematerijalna imovina iskazuju se po trošku nabave umanjeno za amortizaciju i potrebno umanjenje vrijednosti. Dodaci postrojenjima i opremi proizvedeni u poduzeću priznaju se samo ako su jasno prepoznatljivi, a troškovi pouzdano određivi i donose mjerljivu korist poduzeću tijekom nekoliko godina. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom vijeka trajanja dugotrajne imovine, a korisni vijek imovine prikazan je u tablici 8. Goodwill se ne kapitalizira, već se prebija zadržanom dobiti na datum stjecanja. Roba (zalihe) koju proizvodi samo poduzeće vrednuje se po trošku proizvodnje. Svaka niža neto tržišna vrijednost se uzima u obzir (niže od troška ili tržišnog principa) pri čemu se roba i druge robne zalihe vrednuju se po nižoj vrijednosti između prosječnog troška ili neto tržišne cijene. Kotirane vrijednosnice (uključujući OTC vrijednosnice s tržišnom cijenom) vrednuju se prema tržišnim vrijednostima koje prevladavaju na datum bilance, dok se neuvrštene vrijednosnice vrednuju po trošku stjecanja umanjenom za sva potrebna usklađenja za umanjenje vrijednosti.

Tablica 8 Korisni vijek upotrebe imovine za grupu Emmi

Amortizacija imovine u godinama	
Zemljišta	/
Administrativne i stambene zgrade	40
Industrijske zgrade, kamene špilje	25 - 40
Instalacije i armatura	15
Strojevi i oprema	10 - 15
Poslovna infrastruktura	5 - 10
Vozila	4 - 7
Dodaci postrojenju i opremi koje proizvodi tvrtka	5
Software	2 - 5
Zaštitni znakovi	5 - 20
Ostala nematerijalna imovina	5 - 20

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima iz godišnjeg izvještaja grupe Emmi AG za 2022., https://downloads.emmi.com/app/uploads/emmi-portal/Emmi_AR22.pdf (preuzeto 01.04.2023.)

Prema navodima u bilješkama uz financijske izvještaje grupa Glanbia u vrednovanju svoje imovine koristi dva pristupa: tržišni i troškovni. Nekretnine, postrojenja i oprema, nematerijalna imovina i imovina s pravom korištenja (right-of-use assets) vrednuju se po trošku umanjenom za amortizaciju i potrebno umanjenje vrijednosti. Zalihe se iskazuju po trošku nabave ili neto utrživoj vrijednosti, ovisno koja je vrijednost niža, a sam trošak zaliha određuje se metodom FIFO ili ponderiranim prosječnim troškom. Marke, odnosi s kupcima, recepti, know-how i druga nematerijalna imovina stečena u sklopu poslovnog spajanja iskazuje se po fer vrijednosti na datum stjecanja, te se amortiziraju po linearnoj metodi (vidi tablicu 10). Potraživanja se priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, osim potraživanja od kupaca koja ne sadrže značajne komponente financiranja koja se priznaju po transakcijskoj cijeni. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze, osim prodajnih opcija nad nekontrolirajućim interesima, početno se priznaju po njihovoj fer vrijednosti.

Tablica 9 Korisni vijek imovine grupe Glanbia

GLANBIA PLC	GODINE
Marke	3–40
Odnosi s kupcima	5–15
Recepti, know-how i druga nematerijalna imovina	2–15

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima iz godišnjeg izvještaja grupe Glanbia za 2022., <https://www.glanbia.com/annualreport2022> (preuzeto 01.04.2023.)

Grupa Glanbia amortizaciju obračunava pravocrtnom metodom kako bi se otpisali troškovi umanjeni za ostalu vrijednost svake imovine tijekom njenog procijenjenog vijeka trajanja po sljedećim stopama:

Tablica 10 Stope amortizacije imovine grupe Glanbia

GLANBIA PLC	STOPE AMORTIZACIJE
Zemljišta	/
Zgrade	2.5–5
Postrojenje i oprema	4–33
Motorna vozila	20–25

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima iz godišnjeg izvještaja grupe Glanbia za 2022., <https://www.glanbia.com/annualreport2022> (preuzeto 01.04.2023.)

4.2. Analiza strukture financijskih izvještaja odabranih poduzeća

U ovom dijelu rada provest će se vertikalna analiza financijskih izvještaja i analiza pomoću pokazatelja za dva odabrana poduzeća. Sagledat će se promjene u strukturi bilance i računa dobiti i gubitka kroz promatrano razdoblje od 2021. do 2022. godine, a predmet analize bit će financijski izvještaji grupe Emmi AG i grupe Glanbia. Pozicije u financijskim izvještajima prikazane su u apsolutnim i relativnim iznosima u svrhu provedbe postupka vertikalne analize.

4.2.1. Vertikalna analiza konsolidiranih financijskih izvještaja grupe Emmi AG

Vertikalna analiza podrazumijeva analizu i ocjenu strukture financijskih podataka navedenih u financijskim izvještajima poduzeća za jednu poslovnu godinu čime se omogućuje uvid u strukturu izvještaja i usporedba s drugim poduzećima različitih veličina (Mamić Sačer, Sever Mališ, Žager, 2021.). U nastavku će se prikazati strukturni konsolidirani financijski izvještaji grupe Emmi AG i detaljnije pojasniti pojedine pozicije unutar izvještaja.

A. Vertikalna analiza bilance grupe Emmi AG

Tablica 11. prikazuje strukturnu bilancu grupe Emmi u apsolutnim i relativnim iznosima. U prvom stupcu bilance prikazane su vrijednosti u švicarskim francima, dok drugi stupac prikazuje preračunate vrijednosti u eurima prema tečaju na dan 31.12.2021. (1 CHF =1,04 EUR) odnosno 31.12.2022. (1 CHF=0,98 EUR) čije će se vrijednosti koristiti prilikom analize. U aktivi bilance grupe vidljivo je da na dan 31.12.2022. kratkotrajna imovina prevladava nad dugotrajnom imovinom s prosječno 51,51% ukupne aktive u 2022.godini što je u skladu s vrstom industrije u koju ova grupa poduzeća spada. Potraživanja od kupaca s 19,22% udjela ukupne aktive u 2021. i rastom na 20,25% u 2022.godini jesu najznačajnija stavka kratkotrajne imovine dok drugu poziciju drže zalihe s udjelom u ukupnoj aktivi od 17,60% u 2021. i rastom na 19,28% u 2022.godini. Na poziciji novac i novčani ekvivalenti dolazi do pada udjela sa 10,01% u 2021. na 7,67% u 2022.godini. Najmanji udio unutar kratkotrajne imovine drži stavka vrijednosti papiri sa svega 0,38% ukupne aktive u 2021. i 0,07% u 2022. U sklopu dugotrajne imovine čiji je udio u 2022. iznosi 48,49% , najveći postotak pripada stavci nekretnine, postrojenja i oprema sa 41,09% u 2021. i rastom na 41,75% 2022.godini. Najmanji udio ukupne aktive unutar dugotrajne imovine odnosi se na stavku Pričuve za doprinose poslodavca sa svega 0,06% u 2022.

Unutar pasive bilance uočava se dominacija ukupnih obveza nad kapitalom u odnosu 51,28% na 48,72% u 2022.godini. U sklopu kratkoročnih obveze vidi se porast udjela s 26,67% u 2021. na 31,16% u 2022., a najveći postotak odnosi se na obveze prema dobavljačima čiji je udio

porastao na 13,74% i obveznice na 7,59% ukupne pasive kojima se bliži rok dospjeća . Udio dugoročnih obveza smanjuje se u promatranim razdobljima sa 25,52% na 20,13% na što je utjecalo značajno smanjenje udjela dugoročnih obveznica koje u 2022. čine 11,37% ukupne pasive u odnosu na 2021. kada je udio iznosio 20,21%. Najveći udio u kapitalu sastoji od zadržane dobiti koja je u 2021. godini iznosila 41,49%, a u 2022. 42,26% ukupne pasive, a svega 0,08% odnosi se na kapitalne rezerve u oba promatrana razdoblja.

Može se zaključiti kako je grupa Emmi AG likvidna jer je udio kratkotrajne imovine znatno veći od udjela kratkoročnih obveza što pokazuje i prisutnost radnog kapitala odnosno dio kratkotrajne imovine financira se iz kvalitetnih dugoročnih izvora, a cjelokupna dugotrajna imovina financira se iz dugoročnih obveza čime je zadovoljeno zlatno pravilo financiranja.

Tablica 11 Vertikalna analiza bilance poduzeća Emmi AG

Emmi AG - BILANCA	31.12.2022.	in EUR	%	31.12.2021.	in EUR	%
IMOVINA						
Novac i novčani ekvivalenti	202.195	206.321	7,67%	247.281	237.770	10,01%
Vrijednosni papiri	1.920	1.959	0,07%	9.287	8.930	0,38%
Potreživanja od kupaca	533.584	544.473	20,25%	475.084	456.812	19,22%
Ostala potraživanja	58.611	59.807	2,22%	61.135	58.784	2,47%
Zalihe	508.240	518.612	19,28%	434.844	418.119	17,60%
Predujmovi i obračunati prihodi	52.872	53.951	2,01%	46.212	44.435	1,87%
Kratkotrajna imovina	1.357.422	1.385.124	51,51%	1.273.843	1.224.849	51,54%
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate	18.251	18.623	0,69%	18.144	17.446	0,73%
Zajmovi i ostala potraživanja	16.589	16.928	0,63%	12.475	11.995	0,50%
Vrijednosni papiri	7.775	7.934	0,30%	7.879	7.576	0,32%
Pričuve za doprinose poslodavca	1.668	1.702	0,06%	2.048	1.969	0,08%
Odgođena porezna imovina	4.881	4.981	0,19%	2.714	2.610	0,11%
Ukupna financijska imovina	49.164	50.167	1,87%	43.260	41.596	1,75%
Preduj,ovi i obračunati prihodi	5.009	5.111	0,19%	5.305	5.101	0,21%
Nekretnine postrojenja i oprema	1.100.243	1.122.697	41,75%	1.015.418	976.363	41,09%
Nematerijalna imovina	123.601	126.123	4,69%	133.561	128.424	5,40%
Dugotrajna imovina	1.278.017	1.304.099	48,49%	1.197.544	1.151.485	48,46%
UKUPNA IMOVINA	2.635.439	2.689.223	100,00%	2.471.387	2.376.334	100,00%
OBVEZE I VLASNIČKI KAPITAL						
Bankovno prekoračenje	45.424	46.351	1,72%	104.623	100.599	4,23%
Obveze za financijski najam	677	691	0,03%	550	529	0,02%
Zajmovi	26	27	0,00%	1.217	1.170	0,05%
Obveznice	200.000	204.082	7,59%	/	/	/
Obveze prema dobavljačima	354.931	362.174	13,47%	320.578	308.248	12,97%
Ostale obaveze	30.720	31.347	1,17%	22.807	21.930	0,92%
Obračunate obveze i prihodi budućeg razdoblja	183.407	187.150	6,96%	199.314	191.648	8,06%
Rezerviranja	5.957	6.079	0,23%	10.042	9.656	0,41%
Kratkoročne obveze	821.142	837.900	31,16%	659.131	633.780	26,67%
Bankovna prekoračenja	145.806	148.782	5,53%	51.258	49.287	2,07%
Obveze za financijski najam	434	443	0,02%	387	372	0,02%
Zajmovi	2.028	2.069	0,08%	888	854	0,04%
Obveznice	299.520	305.633	11,37%	499.520	480.308	20,21%
Obračunate obveze i prihodi budućeg razdoblja	5.363	5.472	0,20%	8.530	8.202	0,35%
Rezerviranja	77.240	78.816	2,93%	69.997	67.305	2,83%
Dugoročne obveze	530.391	541.215	20,13%	630.580	606.327	25,52%
OBVEZE	1.351.533	1.379.115	51,28%	1.289.711	1.240.107	52,19%
Dionički kapital	53.498	54.590	2,03%	53.498	51.440	2,16%
Kapitalne rezerve	2.088	2.131	0,08%	2.088	2.008	0,08%
Zadržana dobit	1.113.790	1.136.520	42,26%	1.025.424	985.985	41,49%
Dionički kapital bez manjinskih interesa	1.169.376	1.193.241	44,37%	1.081.010	1.039.433	43,74%
Manjinski interesi	114.530	116.867	4,35%	100.666	96.794	4,07%
Dionički kapital sa manjinskim interesima	1.283.906	1.310.108	48,72%	1.181.676	1.136.227	47,81%
UKUPNE OBVEZE I KAPITAL	2.635.439	2.689.223	100,00%	2.471.387	2.376.334	100,00%

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Group Emmi dostupno na https://downloads.emmi.com/app/uploads/emmi-portal/Emmi_AR22.pdf (preuzeto 01.04.2023.)

B. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka grupe Emmi AG

Tablica prikazuje vertikalnu analizu računa dobiti i gubitka grupe Emmi AG. U prvom stupcu tablice računa dobiti i gubitka prikazane su vrijednosti u švicarskim francima, dok drugi stupac prikazuje preračunate vrijednosti u eurima prema tečaju na dan 31.12.2021. (1 CHF=1,04 EUR)

i 31.12.2022. (1 CHF=0,98 EUR) čije će se vrijednosti koristiti prilikom analize. Račun dobiti i gubitka sastavljen je prema metodi klasifikacije rashoda prema njihovoj prirodi i u skladu je sa svim postojećim smjernicama švicarskog GAAP FER i odredbama švicarskog zakona. Glavna aktivnost poduzeća je proizvodnja i prodaja prehrambenih proizvoda što se jasno odražava u računa dobiti i gubitka. Od ukupnih neto prihoda od prodaje u oba promatrana razdoblja najznačajniji udio odnosi se na prihode od prodaje proizvoda s više od 99%, dok troškovi materijala i usluga čine 63,05% u 2021. odnosno 65,06% u 2022. godini. Promatrajući stavke dobiti (EBITDA, EBIT i EBT) vidljivo je da poduzeće u promatranim razdobljima ostvaruje dobit. Udio neto dobiti u ukupnim prihodima 2022. iznosi 4,32% u odnosu na prethodnu godinu čiji je udio bio 5,54% čime se može zaključiti da grupa posluje profitabilno.

Tablica 12 Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Emmi AG

Emmi AG - RAČUN DOBITI I GUBITKA	2022.	in EUR	%	2021.	in EUR	%
Prodaja proizvoda	4.198.712	4.284.400	99,26%	3.883.201	3.733.847	99,27%
Prodaja usluga	31.297	31.936	0,74%	28.660	27.558	0,73%
Neto prodaja	4.230.009	4.316.336	100,00%	3.911.861	3.761.405	100,00%
Promjena zaliha poluproizvoda i gotovih proizvoda	5.324	5.433	0,13%	-15.496	-14.900	0,40%
Troškovi materijala i usluga	-2.752.198	-2.808.365	65,06%	-2.466.478	-2.371.613	63,05%
Bruto operativna dobit	1.483.135	1.513.403	35,06%	1.429.887	1.374.891	36,55%
Ostali poslovni prihodi	9.022	9.206	0,21%	9.178	8.825	0,23%
Troškovi osoblja	-556.487	-567.844	13,16%	-534.821	-514.251	13,67%
Ostali poslovni rashodi	-556.326	-567.680	13,15%	-509.495	-489.899	13,02%
Troškovi poslovanja	-1.112.813	-1.135.523	26,31%	-1.044.316	-1.004.150	26,70%
Dobit prije kamata, poreza, deprecijacije i amortizacije (EBITDA)	379.344	387.086	8,97%	394.749	379.566	10,09%
Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme	-113.414	-115.729	2,68%	-101.121	-97.232	2,58%
Amortizacija nematerijalne imovine	-12.969	-13.234	0,31%	-9.538	-9.171	0,24%
Dobit prije kamata i poreza (EBIT)	252.961	258.123	5,98%	284.090	273.163	7,26%
Prihodi od pridruženih društava i zajedničkih podhvata	-148	-151	0,00%	3.718	3.575	0,10%
Financijaki rezultat	-23.268	-23.743	0,55%	-11.920	-11.462	0,30%
Dobit prije poreza (EBT)	229.545	234.230	5,43%	275.888	265.277	7,05%
Porez na dobit	-38.941	-39.736	0,92%	-45.202	-43.463	1,16%
Dobit (uključujući manjinske interese)	190.604	194.494	4,51%	230.686	221.813	5,90%
Manjinski interesi	-8.058	-8.222	0,19%	-13.948	-13.412	0,36%
Neto dobit	182.546	186.271	4,32%	216.738	208.402	5,54%
Zarada po dionici (diluted/basic in CHF)	34	35	/	41	39	/

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Group Emmi dostupno na https://downloads.emmi.com/app/uploads/emmi-portal/Emmi_AR22.pdf (preuzeto 01.04.2023.)

4.2.2. Vertikalna analiza konsolidiranih financijskih izvještaja grupe Glanbia

U nastavku će se prikazati strukturni konsolidirani financijski izvještaji grupe Glanbia i detaljnije pojasniti pojedine pozicije unutar izvještaja.

A. Vertikalna analiza bilance grupe Glanbia

Tablica prikazuje strukturnu bilancu grupe Glanbia u apsolutnim i relativnim iznosima u eurima za 2021. i 2022.godinu. U oba promatrana razdoblja prevladava dugotrajna imovina u iznosu 60,61% u 2021. to jest 59,80% ukupne imovine u 2022.godini. Najveći udio u sklopu dugotrajne imovine čine stavke nematerijalna imovina sa udjelom od 37,91% odnosno 37,62% i nekretnine, postrojenja i oprema sa udjelom između 13,38% i 12,41%, dok izvedeni financijski instrumenti i ostala potraživanja čine svega 0,01% dugotrajne imovine u 2022. Kratkotrajna imovina u ukupnoj imovini iznosi 32,94% u 2021. s porastom na 39,83% u 2022.godini, a najznačajnija stavka su zalihe s udjelom između 16,36% i 18,23%, novac i novčani ekvivalent s značajnim porastom od 6,37% na 11,36% što je rezultat investicijskih aktivnosti odnosno prodaje udjela grupe unutar Glanbia Ireland, te potraživanja od kupaca i ostala potraživanja s udjelom u ukupnoj imovini između 9,91% i 9,83%.

Unutar pasive bilance prevladavaju ukupne obveze s 52,02% odnosno 51,60% od kojih je najveći udio dugoročnih obveza unutar kojih prevladava stavka dugoročni zajmovi između 19,22% u 2021. i 16,57% u 2022.godini. Kratkoročne obveze najviše se odnose na obveze prema dobavljačima sa 18,45% i 20,07% udjela u ukupnoj pasivi. Kapital se najvećim dijelom sastoji od zadržane dobiti sa 38,09% u 2021. i nešto nižim udjelom od 36,21% ukupne pasive u 2022.godini.

Grupa Glanbia prema danim podacima posluje likvidno jer je udio kratkotrajne imovine veći od udjela kratkoročnih obveza. Međutim većinski financira poslovanje iz tuđih izvora nego iz vlastitih.

Tablica 13 Vertikalna analiza bilance poduzeća Glanbia

GLANBIA PLC	2.1.2023.	%	1.1.2022.	%
	€'m		€'m	
IMOVINA				
Nekretnine, postrojenja i oprema	478,90	12,41%	485,20	13,38%
Sredstva s pravom korištenja	94,40	2,45%	99,90	2,75%
Nematerijalna imovina	1.452,10	37,62%	1.375,40	37,91%
Udjeli u zajedničkim pothvatima	211,20	5,47%	184,80	5,09%
Ostala financijska imovina	2,10	0,05%	1,90	0,05%
Zajmovi zajedničkim pothvatima	61,50	1,59%	42,50	1,17%
Odgođena porezna imovina	4,70	0,12%	4,70	0,13%
Ostala potraživanja	0,30	0,01%	0,80	0,02%
Izvedeni financijski instrumenti	–	0,00%	0,50	0,01%
Otpremnine	3,00	0,08%	2,90	0,08%
Dugotrajna imovina	2.308,20	59,80%	2.198,60	60,61%
Zalihe	703,70	18,23%	593,60	16,36%
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja	379,50	9,83%	359,40	9,91%
Potraživanje za porez	12,90	0,33%	8,80	0,24%
Izvedeni financijski instrumenti	2,90	0,08%	2,20	0,06%
Novac i novčani ekvivalenti (isključena bankovna prekoračenja)	438,60	11,36%	231,00	6,37%
Kratkotrajna imovina	1.537,60	39,83%	1.195,00	32,94%
Zajedničko ulaganje za prodaju	14,30	0,37%	234,00	6,45%
Σ	1.551,90	40,20%	1.429,00	39,39%
Ukupna imovina	3.860,10	100,00%	3.627,60	100,00%
KAPITAL I OBVEZE				
<i>Izdani kapital i rezerve koje se pripisuju dioničarima Društva</i>				
Dionički kapital i premija	104,10	2,70%	105,00	2,89%
Ostala rezerviranja	359,30	9,31%	245,50	6,77%
Zadržana dobit	1.397,70	36,21%	1.381,70	38,09%
Kapital	1.861,10	48,21%	1.732,20	47,75%
Nekontrolirajući interesi	7,30	0,19%	8,10	0,22%
Ukupni kapital	1.868,40	48,40%	1.740,30	47,97%
OBVEZE				
Dugoročni zajmovi	639,80	16,57%	697,20	19,22%
Dugoročni najmovi	97,00	2,51%	105,00	2,89%
Ostale obveze	–	0,00%	32,60	0,90%
Obveze za otpremnine	1,40	0,04%	17,10	0,47%
Odgođene porezne obveze	129,70	3,36%	144,40	3,98%
Odredbe	3,80	0,10%	3,60	0,10%
Dugoročne obveze	871,70	22,58%	999,90	27,56%
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	774,80	20,07%	669,30	18,45%
Kratkoročni zajmovi	258,20	6,69%	136,50	3,76%
Kratkoročni najmovi	17,80	0,46%	14,50	0,40%
Porezne obveze	50,70	1,31%	53,00	1,46%
Izvedeni financijski instrumenti	1,00	0,03%	1,20	0,03%
Odredbe	11,20	0,29%	12,90	0,36%
Kratkoročne obveze	1.113,70	28,85%	887,40	24,46%
Obveze za prodaju	6,30	0,16%	/	0,00%
Σ	1.120,00	29,01%	887,40	24,46%
Ukupne obveze	1.991,70	51,60%	1.887,30	52,03%
Ukupni kapital i obveze	3.860,10	100,00%	3.627,60	100,00%

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Glanbia dostupno na: <https://www.glanbia.com/> (preuzeto 01.04.2023.)

B. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka grupe Glanbia

Tablica prikazuje strukturu računa dobiti i gubitka grupe Glanbia sastavljenog po metodi podjele rashoda po njihovoj prirodi. Grupa smatra da stavke prihoda ili rashoda koje su značajne zbog svog opsega i/ili prirode trebaju biti objavljene odvojeno kako bi financijski izvještaji objektivno prikazali financijsku uspješnost i financijski položaj Grupe. Kao što je opisano u bilješkama uz financijske izvještaje, Grupa je, u skladu sa svojom navedenom računovodstvenom politikom, klasificirala niz značajnih stavki prihoda i rashoda ukupne dobiti od 21,4 milijuna eura u 2022. godini kao izvanredne stavke. Ove izvanredne stavke prvenstveno se odnose na umanjenje vrijednosti neosnovne imovine koja se drži za prodaju, troškove reorganizacije povezane s portfeljem, troškove povezane s mirovinama, ponovna mjerenja uvjetovane naknade i call opcije, iznimnu dobit od prodaje Glanbia Ireland i povezani porezni učinak ovih iznimnih stavki. Okolnosti za koje Grupa vjeruje da bi dovele do izvanrednih stavki za zasebno objavljivanje navedene su u računovodstvenoj politici o izvanrednim stavkama u bilješkama uz financijske izvještaje. Izvanredne stavke uključene su u računa dobiti i gubitka te je, radi jasnoće, odvojeno objavljivanje svih stavki u zasebnom stupcu. Međutim, u svrhu provedbe usporedne analize poslovanja odabranih grupa, izvanredne stavke neće biti uključene u analizu i izračun pokazatelja.

Ukupni prihodi grupe izračunati su na temelju dva odabrana segmenata, Glanbia Performance Nutrition i Glanbia Nutritionals, u skladu s MSFI 8 Poslovni segmenti. Iako u izvještaju nisu navedeni točni iznosi, najznačajniji udio ukupnih prihoda i rashoda odnosi se na prihode od prodaje proizvoda i troškova prodanih proizvoda koji su kreći između 80,06% i 82,79% u promatranim razdobljima. Promatrajući stavke dobit kroz poslovne godine možemo zaključiti kako je došlo da porasta obujma poslovanja što je vidljivo na ukupnim prihodima i rashodima koji su rasli za više od milijardu eura u 2022.godini. Tako je grupa ostvarila dobit od 235,4 milijuna eura u 2022. u odnosu na 209,5 milijuna eura u 2021.godini.

Tablica 14 Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Glanbia

Glanbia - RAČUN DOBITI I GUBITKA	Dobit/gubitak poslovanja u €	%	Dobit/gubitak iz izvanrednih aktivnosti u €	Ukupno	Dobit/gubitak poslovanja u €	%	Dobit/gubitak iz izvanrednih aktivnosti u €*m	Ukupno
	2022.				2021.			
KONTINUIRANO POSLOVANJE								
Ukupni prihodi	5.642,40	100,00%	-	5.642,4	4.196,90	100,00%	-	4.196,90
Troškovi prodanih proizvoda	-4.671,30	82,79%	-16,6	-4.687,90	-3.359,90	80,06%	-6,40	-3.366,30
Bruto operativna dobit	971,10	17,21%	-16,60	954,50	837,00	19,94%	-6,40	830,60
Troškovi prodaje i distribucije	-415,40	7,36%	-0,10	-415,50	-379,70	9,05%	-0,30	-380,00
Trošak administracije	-208,20	3,69%	-4,70	-212,90	-185,90	4,43%	-41,70	-227,60
Neto umanj enje vrijednosti financijske imovine	-0,40	0,01%	-0,50	-0,90	-0,80	0,02%	-	-0,80
Troškovi poslovanja	-624,00	11,06%			-566,40	13,50%		
Operativna dobit prije amortizacije nematerijalne imovine (dobit prije kamata, poreza i amortizacija - EBITA)	347,10	6,15%	-21,90	325,20	270,60	6,45%	-48,40	222,20
Amortizacija nematerijalne imovine	-75,00	1,33%	-26,50	-101,50	-63,90	1,52%	-	-63,90
Dobit prije kamata i poreza (EBIT)	272,10	4,82%	-48,40	223,70	206,70	4,93%	-48,40	158,30
Udio rezultata zajedničkih podhvata obračunat metodom udjela	15,40	0,27%	0,20	15,60	19,20	0,46%	-(2,0)	(19,5)17,2
Financijski rezultat	-	0,00%			-17,50	0,42%	-	
Dobit prije poreza	266,80	4,73%	-41,50	225,30	208,40	4,97%	-50,40	158,00
Porez na dobit	-31,40	0,56%	5,70	-25,70	-24,60	0,59%	7,60	-17,00
Dobit od kontinuiranog poslovanja	235,40	4,17%	-35,80	199,60	183,80	4,38%	-42,80	141,00
OBUSTA VLJENO POSLOVANJE								
Dobit nakon oporezivanja obustavljenog poslovanja	-	0,00%	57,20	57,20	25,70	0,61%	0,70	26,40
Dobit poslovne godine	235,40	4,17%	21,40	256,80	209,50	4,99%	-42,10	167,40
Pripisuje se:								
Dioničarima Društva	-			257,60		0,00%		167,00
Nekontrolirajući interesi	-			-0,80		0,00%		0,40
UKUPNO	-			256,80				167,40
<i>Zarada po dionici od kontinuiranog poslovanja koja se pripisuje dioničarima Društva</i>								
Temeljna zarada po dionici (cent)				72,67				48,47
Razrijeđena zarada po dionici* (cent)				71,76				48,30
<i>Zarada po dionici koja se pripisuje dioničarima Društva</i>								
Temeljna zarada po dionici (cent)				93,42				57,57
Razrijeđena zarada po dionici* (cent)				92,24				57,37
*Razrijeđena zarada po dionici izračunava se prilagođavanjem ponderiranog prosječnog broja izdanih redovnih dionica kako bi se pretpostavila konverzija svih potencijalnih razrijeđivih redovnih dionica. Dodijeljene dionice i dioničke opcije jedine su potencijalne razrijeđive redovne dionice Društva.								

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Glanbia dostupno na: <https://www.glanbia.com/> (preuzeto 01.04.2023.)

4.3. Analiza poslovanja poduzeća pomoću financijskih pokazatelja

U ovom dijelu rada provest će se analiza poslovanja poduzeća pomoću financijskih pokazatelja. U skladu s analizom koristili su se pokazatelji kojima se mjeri sigurnost i uspješnost poslovanja koji će detaljnije biti interpretirani u nastavku.

4.3.1. Pokazatelji sigurnosti poslovanja

U pokazatelje kojima se mjeri sigurnost poslovanja spadaju:

- pokazatelji likvidnosti kojima se predočuje sposobnost poduzeća da podmiri svoje kratkoročne obveze odnosno da prikupi dovoljno novca u tekućem razdoblju u svrhu podmirenje obveza ,
- pokazatelji zaduženosti kojima se predočuje udio vlastitog ili tuđeg kapitala korištenog za financiranje poslovanja, i
- pokazatelji aktivnosti koji odražavaju strukturu i sposobnost imovine da doprinosi ekonomsku korist poslovnom subjektu (Mamić Sačer, Sever Mališ, 2021.).

Tablica 15 Usporedba pokazatelja likvidnosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	Grupa Emmi		Grupa Glanbia	
	2022.	2021.	2022.	2021.
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,25	0,38	0,39	0,26
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,90	1,10	0,73	0,67
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,65	1,93	1,38	1,35
Koeficijent financijske stabilnosti	0,70	0,66	0,84	0,80

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Emmi i Glanbia dostupno na: <https://group.emmi.com/che/en> i <https://www.glanbia.com/> (preuzeto 01.04.2023.)

Tablica prikazuje koeficijente za 2021. i 2022. godinu za odabrane grupe na temelju kojih će se ocijeniti njihova likvidnost. Promatrajući koeficijent trenutne likvidnosti koji u omjer stavlja novac i kratkoročne obveze, vidljivo je kako grupa Glanbia u 2022.godini ima bolje mogućnosti u podmirivanju kratkoročnih obveza u odnosu na grupu Emmi AG. Drugim riječima, oko 40% svojih kratkoročnih obveza sposobno je podmiriti raspoloživim novcem. Međutim, promatrajući koeficijent tekuće likvidnosti i financijske stabilnosti, Emmi AG u oba promatrana razdoblja postiže bolje rezultate u odnosu na Glanbiu. Iako je poželjno da poduzeće ima dva puta više kratkotrajne imovine u odnosu na kratkoročne obveze, u slučaju prijetnji poslovanju,

Emmi ima veće mogućnosti podmirenja kratkoročnih obveza kratkotrajnom imovinom u odnosu na Glanbiu. Također, prema financijskoj stabilnosti Emmi AG je u prednosti i treba naglasiti kako grupa Galnbia drži znatno veći udio dugotrajne imovine u odnosu na kratkotrajnu, dok su obje vrste imovine kod Emmi AG gotovo podjednakog udjela. Također, u sklopu kratkotrajne imovine grupe Glanbia najznačajniji udio predstavljaju zalihe koje čine najmanje likvidnu imovinu što dodatno ugrožava ukupnu likvidnost.

Tablica 16 Usporedba radnog kapitala odabranih grupa u tisućama eura od 2021. do 2022.

RADNI KAPITAL	Grupa Emmi	Grupa Glanbia
2022.	547.224	423.90
2021.	591.069	307.60

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Emmi i Glanbia dostupno na: <https://group.emmi.com/che/en> i <https://www.glanbia.com/> (preuzeto 01.04.2023.)

Kako je već spomenuto u radu, radni kapital predstavlja razliku kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza poslovnog subjekta kojom se pokazuje koliki je dio kratkotrajne imovine financiran kvalitetnim dugoročnim izvorima odnosno kapitalom i dugoročnim obvezama. Iz tablice je vidljivo kako obje grupe posjeduju rezervu likvidnosti. Kod grupa Emmi u promatranom razdoblju dolazi do smanjenja radnog kapitala što se može pripisati povećanju udjela kratkoročnih obveza u odnosu na udio kratkotrajne imovine koji se nije značajno mijenjao tokom 2022. godine. Međutim udio je i dalje značajno veći u odnosu na radni kapital grupe Glanbia, koja ga u 2022. povećava za više od 100 milijuna eura što je uzrok povećanja udjela kratkotrajne imovine u ukupnoj imovini (najznačajnije povećanje unutar stavke novac i novčani ekvivalenti).

Tablica 17 Usporedba pokazatelja zaduženosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022. godini

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	Grupa Emmi		Grupa Glanbia	
	2022.	2021.	2022.	2021.
Koeficijent zaduženosti	0,51	0,52	0,52	0,52
Koeficijent vlastitog financiranja	0,49	0,48	0,48	0,48
Koeficijent financiranja	1,05	1,09	1,07	1,09
Pokriće troškova kamata	15,43	38,50	12,50	11,80
Faktor zaduženosti	1,09	1,14	1,35	1,31
Stupanj pokrića I	1,00	0,99	0,81	0,79
Stupanj pokrića II	1,42	1,51	1,18	1,24

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Emmi i Glanbia dostupno na: <https://group.emmi.com/che/en> i <https://www.glanbia.com/> (preuzeto 01.04.2023.)

Promatrajući tablicu pokazatelja zaduženosti, statička zaduženost predočena koeficijentom zaduženosti, koeficijentom vlastitog financiranja i stupnjem pokrića nam govori kako obje grupe preko 50% svoje imovine financiraju iz tuđih izvora, a ostatak vlastitim izvorima financiranja odnosno kapitalom. Također, prema koeficijentu financiranja obje grupe imaju znatan udio obveza u odnosu na kapital, tj. na 1 euro kapitala poduzeća duguju cca 1,07 eura obveza. Stupanj pokrića II dokazuje kako je dugotrajna imovina u cijelosti financirana iz dugoročnih izvora koji se dijelom koriste i za financiranje kratkotrajne imovine. Dinamička zaduženost predočena pokrićem troškova kamata i faktorom zaduženosti, pokazuje kako grupe uspješno pokrivaju dospjele obveze ostvarenim rezultatima. Tako u 2022. Emmi ostvarenom dobiti prije kamata i poreza može pokriti dospjele kamate 15,43 puta, a Glanbia 12,50 puta, te za podmirenje ukupnih obveza grupama je potrebno nešto više od 1 godine.

Tablica 18 Usporedba pokazatelja aktivnosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022. godini

POKAZATELJI AKTIVNOSTI	Grupa Emmi		Grupa Glanbia	
	2021.	2020.	2022.	2021.
Koeficijent obrta ukupne imovine	1,61	1,58	1,46	1,16
Koeficijent obrta tekuće imovine	3,12	3,07	3,67	3,51
Koeficijent obrta zaliha	5,42	5,67	6,64	5,66
Koeficijent obrta potraživanja	7,93	8,23	14,87	11,68
Trajanje naplate potraživanja	46,04	44,33	24,55	31,26

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Emmi i Glanbia dostupno na: <https://group.emmi.com/che/en> i <https://www.glanbia.com/> (preuzeto 01.04.2023.)

Prema navedenim pokazateljima, vidljivo je kako obje grupe tijekom poslovnih godina uspijevaju obrnuti ukupnu imovinu više od jednog puta, a kratkotrajnu imovinu i do 3 puta

pošto su ukupni prihodi oba poduzeća znatno veći od ukupne imovine. Što se tiče obrtaja zaliha, Glanbia u 2022. godini povećava koeficijent u odnosu na 2021. i uspijeva obrnuti zalihe više od 6 puta, dok Emmi ostaje unutar granice od 5 puta za obje poslovne godine. Također, Glanbia znatno povećava koeficijent obrtaja potraživanja sa 11,68 u 2021. na 14,78 puta u 2022. godini, te se smanjuju dani naplate potraživanja s cca 32 dana na 25 dana. Zbog znatnom povećanju potraživanja od kupaca u bilanci u odnosu na povećanje ukupnih prihoda, koeficijent obrtaja potraživanja unutar grupe Emmi je nešto niži u 2022. u odnosu na 2021. – smanjuje se sa 8,23 na 7,93, te dolazi do povećanja trajanja naplate sa 44 na 46 dana.

4.3.2. Pokazatelji uspješnosti poslovanja

U pokazatelje kojim se mjeri uspješnost poslovanja spadaju:

- pokazatelji ekonomičnosti kojima se mjeri sposobnost poduzeća da stvara povoljan odnos između prihoda i rashoda;
- pokazatelji profitabilnosti kojima se mjeri sposobnost poduzeća da osigura povrat dioničarima i vjerovnicima; i
- pokazatelji investiranja koji služe mjerenju uspješnosti ulaganja u dionice.

Tablica 19 Usporedba pokazatelja ekonomičnosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022. godini

POKAZATELJ EKONOMIČNOSTI	Grupa Emmi		Grupa Glanbia	
	2022.	2021.	2022.	2021.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,54	1,59	1,21	1,25
Ekonomičnost financiranja	0,15	0,10	0,39	0,10

Pokazatelji ekonomičnosti upućuju na zaključak kako obje grupe posluju s dobiti najvećim dijelom ostvarenom poslovnim aktivnostima. Ekonomičnost ukupnog poslovanja unutar promatranog razdoblja za obje grupe veća je od jedan to jest grupe na jedan euro ukupnih rashoda ostvaruje više od jedan euro ukupnih prihoda. Koeficijent ekonomičnosti financiranja je ispod jedan za obje grupe što dovodi do zaključka da financijske aktivnosti nisu značajne u ostvarivanju dobiti. Tako na jedan euro financijskih rashoda Emmi AG ostvaruje svega 0,15 eura, a Glanbia 0,39 eura financijskih prihoda u 2022. godini.

Tablica 20 Usporedba pokazatelja profitabilnosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	Grupa Emmi		Grupa Glanbia	
	2022.	2021.	2022.	2021.
Neto marža profita	4,69%	5,73%	4,58%	5,45%
Bruto marža profita	5,43%	7,24%	5,14%	5,43%
Neto rentabilnost imovine	7,53%	9,07%	6,70%	6,31%
Bruto rentabilnost imovine	8,71%	11,46%	7,51%	6,28%
Rentabilnost vlastitog kapitala	14,22%	18,34%	12,65%	12,09%

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Emmi i Glanbia dostupno na: <https://group.emmi.com/che/en> i <https://www.glanbia.com/> (preuzeto 01.04.2023.)

Objekti grupe poduzeća ostvaruju dobit u promatranim razdobljima čime se ostvaruju pozitivne marže profita, a razlika između bruto i neto marže profita tj. rentabilnosti imovine predstavlja porezno opterećenje. Grupa Emmi AG na sto eura ostvarenih prihoda u 2022. ostvaruje 4,96 eura neto dobit uvećane za rashode od kamata što je niža zarada u odnosu na prethodnu godinu u kojoj je zarada za vlasnike i vjerovnike iznosila 5,73 euro. Bruto marža profita također je niža u 2022. godini i iznosi 5,43 eura zarade za vlasnike, vjerovnike i državu u odnosu na 2021. kada je iznosila 7,24 eura. Grupa Glanbia također ostvaruje nešto nižu zaradu u 2022. godini koja se kreće između 4,58 eura neto dobiti uvećane za rashode i 5,14 bruto dobiti uvećane za rashode.

Zarada za vlasnike i vjerovnike na sto eura uložene imovine iznosila je 9,07 eura u 2021. i 7,53 eura u 2022. godini za Emmi dok je Glanbia u 2022. povećala zaradu sa 6,31 eura na 6,70 eura. Bruto zarada na uloženu imovinu također je rasla unutar grupe Glanbia sa 6,28 eura na 7,51 eura na sto eura uložene imovine, a unutar grupe Emmi pada sa 11,46 eura na 8,71 eura.

Rentabilnost vlastitog kapitala pokazuje kako obje grupe ostvaruju pozitivan povrat za vlasnike. Grupa Emmi na sto euro vlasničkog kapitala ostvaruje 11,46 eura 2021. i 14,22 eura 2022.godine, a Glanbia povećava zaradu sa 12,0 eura na 12,65 eura.

Tablica 21 Usporedba pokazatelja investiranja odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini

POKAZATELJI INVESTIRANJA	Grupa Emmi		Grupa Glanbia	
	2022.	2021.	2022.	2021.
Dobit po dionici	34,82	38,96	0,85	0,72
Dividenda po dionici	14,70	13,52	0,31	0,28
Odnos isplate dividendi	0,42	0,35	0,36	0,38
Ukupna rentabilnost dionice	4,36%	3,77%	7,16%	5,87%
Dividendna rentabilnost dionice	1,84%	1,31%	2,57%	2,26%

Izvor: izrada autorice prema javno dostupnim podacima preuzetim s internetske stranice Emmi i Glanbia dostupno na <https://group.emmi.com/che/en> i <https://www.glanbia.com/> (preuzeto 01.04.2023.)

Iz tablice je vidljivo kako grupa Emmi AG uspješnije upravlja svojim dionicama u odnosu na grupu Glanbia. U 2021. Emmi AG ostvaruje 38,96 eura po dionici, a u 2022. nešto niži iznos od 34,82 eura dok Glanbia ostvaruje između 0,72 eura i 0,85 eura po dionici. Emmi po jednoj dionici isplaćuje dividende između 13,52 i 14,70 eura, a Glanbia 0,28 i 0,31 eura. Također kod obje grupe odnos isplate dividendi kreće se između 35-42% što znači da je npr. Emmi u 2022. 42% dobiti izglasala u dividende, dok je ostatak od 68% dio zadržane dobiti. Prema podacima iz financijskih izvještaja, tržišna cijena dionice na dan 31.12.2021. za grupu Emmi AG iznosila je 1034,62 eura i grupu Glanbia 12,30 eura po dionici te na 31.12.2022. 798,97 eura i 11,92 eura po dionici. Tako je prosječan udio dobiti po dionici u tržišnoj cijeni dionice za Emmi AG između 3,77% i 4,36% dok je udio dividende svega 1,31% i 1,84%. Za Glanbiu je tržišna cijena dionice bila veća od dobiti po dionici za između 5,87% i 7,16%, a prosječan udio dividende iznosi je 2,26% odnosno 2,57% u tržišnoj cijeni dionice.

5. Zaključak

Globalno gledano, korištenje MSFI-ja u financijskom izvještavanju je zahtjev za mnoge zemlje, prvenstveno zbog utjecaja potražnje investitora i dioničara, minimiziranja troškova u financijskom izvještavanju, zahtjeva za uvrštavanje vrijednosnih papira, stranih ulaganja, slobodne trgovine i globalne konkurencije. Međutim, pitanje je je li takav globalni prijelaz na jedinstveni skup računovodstvenih standarda popraćen pretpostavljenim prednostima veće računovodstvene kvalitete i usporedivosti.

Švicarski GAAP FER zamišljen je kao pojednostavljena alternativa MSFI-ju. Kao posljedica toga, dva seta standarda razlikuju se uglavnom u pogledu njihove razine preciznosti, pri čemu je švicarski GAAP FER mnogo manje detaljan od MSFI-ja. Unatoč tome, i dalje postoje značajne razlike u nekim pitanjima, posebno u pogledu troškova mirovina, goodwill-a i metoda konsolidacije. U Švicarskoj su MSFI imali mali utjecaj na financijske izvještaje malih i srednjih poduzeća jer se takvi subjekti jednostavno moraju pridržavati Zakona o obveznim odnosima koji se više bavi zaštitom vjerovnika nego pružanjem istinitog i fer prikaza poduzeća. Nasuprot tome, utjecaj MSFI-ja na konsolidirane financijske izvještaje uvrštenih društava bio je značajan. Mnoga švicarska uvrštena poduzeća dobrovoljno su prihvatila MRS i MSFI mnogo prije nego što su ti standardi postali obvezni. Od 2005. tvrtke čijim se dionicama trguje na glavnom segmentu švicarske burze moraju primjenjivati MSFI ili US GAAP. Švicarsko tijelo za postavljanje standarda uzelo MSFI kao model, stvarajući od svojih preporuka pojednostavljenu verziju MSFI-ja. Ipak, mnoge velike kompanije sa sjedištem u Švicarskoj usvojile su švicarski GAAP kritizirajući MSFI da su previše složeni i često podložni promjenama odnosno dopunama.

Grupe poduzeća nad kojima je provedena vertikalna analiza su Emmi AG koja primjenjuje švicarski GAAP FER i Glanbia koja primjenjuje MSFI pri sastavljanju financijskih izvještaja. Na temelju analize bilance može se zaključiti kako je grupa Emmi AG na boljem položaju u odnosu na Glanbiu. Iako su obje grupe likvidne, kod Emmi AG udio kratkotrajne imovine znatno je veći od udjela kratkoročnih obveza što pokazuje i prisutnost radnog kapitala, te se cjelokupna dugotrajna imovina financira iz dugoročnih obveza čime je zadovoljeno zlatno pravilo financiranja. Dok kod grupa Glanbia udio kratkotrajne imovine je veći od udjela kratkoročnih obveza, međutim većinski financira poslovanje iz tuđih izvora nego iz vlastitih.

Unutar pasive Emmi AG prevladavaju kratkoročne obveze dok su kod Glanbie značajnije dugoročne obveze i to dugoročni zajmovi. Kod oba poduzeća kapital najvećim djelom predstavlja zadržana dobit. Promatrajući izračunate pokazatelje, može se zaključiti kako obje grupe posluju likvidno s time da treba naglasiti kako Glanbia posjeduje znatno veći udio dugotrajne imovine u odnosu na kratkotrajnu, te u sklopu kratkotrajne imovine najznačajniji udio predstavljaju zalihe koje čine najmanje likvidnu imovinu. Pokazatelji zaduženosti predočuju kako obje grupe financiraju preko 50% svoje imovine tuđim izvorima financiranja, ali uspješno pokrivaju sve dospjele obveze ostvarenim rezultatima, te ostvaruju profit i značajne povrate na uloženu imovinu i kapital na kraju poslovnih godina.

Može se zaključiti kako ne postoje značajne razlike u poslovanju odabranih grupa zasnovane na korištenju određenih računovodstvenih načela i standarda prilikom sastavljanja financijskih izvještaja. Pitanje je samo preferencije poduzeća i velikih kompanija u smislu žele li koristiti standarde koji su detaljniji i podložniji češćim promjenama ili one koji su stabilniji unutar granica jedne zemlje. Računovodstveni standardi i načela samo su pomagalo za one koji su zainteresirani za uvid u poslovanje poduzeća ili grupa pri čemu veliki značaj za razumijevanje financijskih izvještaja doprinose bilješke u kojima se iznose dodatna pojašnjenja, opisi i tablični prikazi stavki u financijskim izvještajima, a sama uspješnost poslovnih subjekata ovisi o mnogo više faktora.

POPIS LITERATURE

1. Alkafaji, A., Y., Ankarath, N., Ghosa, P., T., Mehta, J., K. (2010.), *Understanding IFRS Fundamentals*, New Jersey: John Wiley & Sons.
2. Alexander, D., Hoogendoorn, M., Jorissen, A., Kirwan, C., Van Mourik, C. (2020.), *International Financial Reporting & Analysis*, osmo izdanje, Hampshire, Ujedinjeno Kraljevstvo: Cengage Learning EMEA.
3. Beke, J. (2013.), *International Accounting Harmonization - Adopting Universal Information Methods for a Global Financial System*, London: Palgrave Macmillan.
4. Brozović, M., Mamić Sačer, I., Pavić, I., Sever Mališ, S., Žager, K., Žager, L. (2021.), *Analysis of financial statements – Essential concepts and applications*, Zagreb: Ekonomski fakultet.
5. Burton, G., F., Jermakowicz, K., E. (2015.), *International Financial Reporting Standards*, New York: Routledge
6. CFI (b.d), Guide to Financial Statement Analysis, pruzeto 05. veljače 2023. s <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/knowledge/finance/analysis-of-financial-statements/>
7. Choi, F.D.S., Meek, G.K. (2011.), *International accounting*, sedmo izdanje, New Jersey: Pearsons Prentice Hall
8. Deloitte AG (2022.), *Swiss GAAP FER vs. IFRS: A systematic guide to the two main true and fair view accounting standards applied in Switzerland* [e-publikacija], preuzeto s <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/audit/deloitte-ch-audit-en-swiss-gaap-fer.pdf>
9. Deloitte AG (2014.), *The new financial reporting law* [e-publikacija], preuzeto s <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/audit/ch-en-audit-a-new-financial-reporting-law-090115.pdf>
10. Diaconu, P.(2007.), Harmonization of the International Accounting System, preuzeto 22. veljače 2023. s https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=957029

11. Dražić-Lutitsky I., Gulin, D., Mamić Sačer, I., Tadijančević, S., Tušek, B., Vašiček, V., Žager, K., Žager, L. (2010.), *Računovodstvo*, Zagreb: HZRIF
12. Douppnik, T. S., Perera, H. (2012), *International Accounting*, treće izdanje, New York: McGraw-Hill
13. Emmi AG (b.d.), Key figures Emmi Group, preuzeto 1. travnja 2023. s [Key figures Emmi Group - Annual Report 2022](#)
14. EUR-Lex, *UREDBA KOMISIJE (EZ) br. 1126/2008* (2008.), preuzeto s <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:02008R1126-20220101&from=EN#tocId24>
15. Fedlex, *Federal Act on the Amendment of the Swiss Civil Code (Part Five: The Code of Obligations)* (1911.), preuzeto s https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/27/317_321_377/en
16. FER (2022.), *Accounting and Reporting Recommendations* [e-publikacija], preuzeto s https://fer.verlagskv.ch/sites/default/files/products/fer_2020_blick_ins_buch_englisch.pdf
17. Fintel (b.d.), Main differences between IFRS and Swiss GAAP, preuzeto 30. ožujka 2023. s <https://fintel.io/doc/sec-ubs-ubs-group-ubs-group-ag-xml-2019-march-15-18452-867>
18. Fried, D., Sondhi C., A., White I., G. (1998.), *The analysis and use of financial statements*, drugo izdanje, New York: John Wiley & Sons, Inc.
19. Glanbia (b.d.), Annual Report 2022, preuzeto 1. travnja 2023. s [Annual Report 2022 | Glanbia](#)
20. Gulin, D., Tušek, B., Žager, L. (2004.) *Poslovno planiranje, kontrola i analiza*, Zagreb: HZRIF
21. IAS Plus (b.d.), IAS 1 — Presentation of Financial Statements, preuzeto 30. ožujka 2023. s <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1>
22. IFRS (2021.), *IFRS Foundation Constitution*, [e-publikacija], preuzeto s <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/about-us/legal-and-governance/constitution-docs/ifrs-foundation-constitution-2021.pdf>

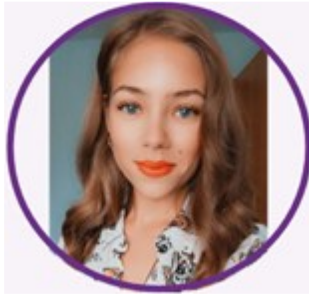
23. Ježovita, A., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Žager, K., Žager, L. (2020), *Analiza financijskih izvještaja: načela, postupci, slučajevi*, četvrto izdanje, Zagreb: HZRDF
24. Jindrichovska, I. i Kubickova, D. (2013.), International classification of accounting systems, *The International Journal of Management Science and Information Technology (IJMSIT)*, preuzeto s <http://hdl.handle.net/10419/97888>
25. Kramar, K., Pretnar Abičić, S. (2023.), *Razlike -Financijski izvještaji (HSFI 1 i MRS 1) - Prezentiranje i objavljivanje*, Verlag Dashöfer, preuzeto s <https://www.racunovodja.hr/33/razlike-financijski-izvjestaji-hsfi-1-i-mrs-1-prezentiranje-i-objavljivanje-uniqueidmRRWSbk196E4DjKFq6pChBZsCk8bXzA-ROgKsG8mB4x0VdcbSKXMsXw/>
26. Klikovac, A. (2008.), *Financijsko izvještavanje u Europskoj uniji*, Zagreb: Mate d.o.o.
27. KMPG (2022.), *The Swiss Law on Accounting and Financial Reporting* [e-publikacija], preuzeto s <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/ch/pdf/explanation-of-the-most-important-provisions.pdf>
28. Mamić Sačer, M., Sever, I. (2010.), Utjecaj nacionalnih računovodstvenih regulativa na financijsko izvještavanje, *Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu*, 8(2), Hrčak, preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/70782>
29. Nobes, C., Parker, R. (2008), *Comparative international accounting*, 10. izdanje, Harlow: FT Prentice Hall.
30. Planful (2023.), *What Is Financial Reporting and Why Is It Important to the Business?*, preuzeto 12. ožujka 2023. s <https://planful.com/blog/what-is-financial-reporting>
31. PWC (2009.), *IFRS for SMEs; IFRS Swiss GAAP FER Similarities and differences* [e-publikacija], preuzeto s <https://docplayer.net/3385387-Ifrs-for-smes-ifrs-swiss-gaap-fer.html>
32. PWC (2019.), *Swiss GAAP FER Accounting and Reporting Recommendations* [e-publikacija], preuzeto s https://www.pwc.ch/en/publications/2019/Swiss_GAAP_FER_19_EN_web.pdf

33. PWC (2015.), *The new Swiss financial reporting law* [e-publikacija], preuzeto s https://www.pwc.ch/en/publications/2016/pwc_the_new_swiss_financial_reporting_law_jan_2015_e.pdf
34. Raffournier, B. (2013.), *The Role and Current Status of IFRS in the Completion of National Accounting Rules – Evidence from Switzerland*, Sveučilište u Genevi, Švicarska
35. Raffournier, B., Schatt, A. (2018.), *The impact of International Financial Reporting Standards (IFRS) adoption and IFRS renouncement on audit fees: The case of Switzerland*, *International Journal of Auditing*, 22(3), 345–359., preuzeto s <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ijau.12139>
36. SER AG (2021.), *Circular No. 2 – Financial Reporting (CIR2)* [e-publikacija], preuzeto s <https://www.ser-ag.com/dam/downloads/regulation/listing/circulars/CIR2-en.pdf>
37. Study Notes Expert (b.d.), *IFRS: Major 5 Features Objectives Importance*, preuzeto 18. ožujka 2023. s <https://studynotesexpert.com/international-financial-reporting-standards-features-objectives-and-importance/>
38. Yoon, S. (2007.), *Accounting quality and international accounting convergence*, dizertacija, Sveučilište u Oklahomi, Stillwater
39. *Zakon o računovodstvu*, Narodne novine br. 78/15. (2015.)

Popis tablica

Tablica 1 Međunarodni računovodstveni standardi	6
Tablica 2 Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.....	7
Tablica 3 Švicarski GAAP FER.....	11
Tablica 4 Novčani tok od investicijskih aktivnosti	21
Tablica 5 Novčani tok od financijskih aktivnosti.....	21
Tablica 6 Tečajna lista za švicarski franak (CHF).....	29
Tablica 7 Tečajna lista za euro (EUR).....	30
Tablica 8 Korisni vijek upotrebe imovine za grupu Emmi	31
Tablica 9 Korisni vijek imovine grupe Glanbia.....	32
Tablica 10 Stope amortizacije imovine grupe Glanbia	32
Tablica 11 Vertikalna analiza bilance poduzeća Emmi AG	35
Tablica 12 Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Emmi AG.....	36
Tablica 13 Vertikalna analiza bilance poduzeća Glanbia	38
Tablica 14 Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Glanbia	40
Tablica 15 Usporedba pokazatelja likvidnosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini	41
Tablica 16 Usporedba radnog kapitala odabranih grupa u tisućama eura od 2021. do 2022.	42
Tablica 17 Usporedba pokazatelja zaduženosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini.....	43
Tablica 18 Usporedba pokazatelja aktivnosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini	43
Tablica 19 Usporedba pokazatelja ekonomičnosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini	44
Tablica 20 Usporedba pokazatelja profitabilnosti odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini	45
Tablica 21 Usporedba pokazatelja investiranja odabranih poduzeća u 2021. i 2022.godini	46

ŽIVOTOPIS

Helena Vuković

Datum rođenja: 20.7.1998.

Državljanstvo: hrvatsko

E-adresa: helenavukovic69@gmail.com

Adresa: 10430, Samobor, Hrvatska

RADNO ISKUSTVO

- 2016. – 2017. Samobor, Hrvatska

STUDENT RESSO D.O.O.

Studentski rad u računovodstvenom servisu Resso d.o.o. u razdoblju od lipnja 2018. do listopada 2018. godine - rad u računovodstvenom programu Synesis, unos ulaznih i izlaznih računa, vođenje dokumentacije i slanje dokumenata putem internetske stranice Porezna uprava.

- 12.12.2022. – TRENUTAČNO Zagreb , Hrvatska

JUNIOR ACCOUNTANT PLIVA HRVATSKA D. O. O.

Studentski rad u Pliva Hrvatska D. O. O. od prosinca 2022. godine na odjelu GBS Finance - Accounts Payable EU. Rad u programu Kofax Readsoft Invoices Verify na obradi dospjelih faktura. Knjiženje ulaznih računa unutra programa SAP Accounts Payable, provođenje internih kontrola ulaznih računa, komunikacija sa dobavljačima. Intenzivno korištenje programa Microsoft Outlook i Microsoft Teams.

BRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

- 01.10.2017. – TRENUTAČNO Trg J.F. Kennedy 6 , Zagreb, Hrvatska

STUDENT 5.GODINE, SMJER RAČUNOVODSTVO I REVIZIJA Ekonomski fakultet u Zagrebu

Internetske stranice <https://www.efzg.unizg.hr/>

- 31.8.2013. – 30.5.2017. Ul. Andrije Hebranga 26, Samobor, Hrvatska

ZAVRŠENA Gimnazija A.G. Matoš

Internetske stranice <http://www.gimnazija-agmatos-samobor.skole.hr/>

JEZIČNE VJEŠTINE

- Materinski jezik/jezici: **HRVATSKI**
- Drugi jezici: **ENGLESKI B2**